

SLOVENSKI GOSPODAR

izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.503.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četr strani Din 500.—, 1/4 strani
Din 250.—, 1/8 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Nemci in manjšinsko šolstvo.

O pričetku šolskega leta se pojavljajo po predalih nemških listov v Avstriji in Nemčiji pritožbe o strašni krivici, ki se dela na šolskem področju Nemcem v Jugoslaviji. To je dobro preračunjena nemška taktika (način postopanja). Tako dolgo zabavljajo o namišljenih krivicah, ki se jim baje godijo, dokler ne dosežejo pravic, ki jim ne gredo. Tako dolgo so zabavljali proti vojnim odškodninam kot strahovito krivičnemu bremenu, dokler niso uspeli, da so se te odškodnine odpravile. Sedaj zabavljajo proti temu, da ne sme Nemčija imeti toliko vojakov, kanonov, tankov, bojnih ladij in zrakoplovov kot druge države, češ, da je to velik greh proti načelu enakopravnosti. Važen oddelek v poglavju o dozdevnih krivicah, ki se delajo Nemcem, zavzema manjšinsko šolstvo, ki je baje težka, krvaveča rana na skupnem nemškem narodnem telesu.

Mi dobro poznamo to nemško pesem, ki jo proizvaja vsaka nemško-nacionalna lajna v tu- in inozemstvu. Da ji naklonimo nekoliko pozornosti, je razlog ne v melodiji, ki je stara, marveč v besedilu, katero dokazuje pravo nemško mišljenje. V člankih in dopisih, ki so se početkom novega šolskega leta širili po inozemskih nemških listih, se je navajalo število nemških šol v slovenskih krajih v nekdanji državi. Poudarjalo se je, da je bilo v nekdanji avstrijski državi na ozemlju Slovenskega Štajerskega 47 nemških ljudskih šol s 194 razredi, 5 meščanskih šol, 3 gimnazije, 1 realka, 15 nadaljevalnih šol, 20 otroških vrtcev in 43 utrakvističnih (dvojezičnih) šol. Vse to je sedaj poslovenjeno. Spričo tega je nemška zahteva ta: vzpostaviti se mora zopet nemško šolstvo v označenem okvirju na ozemlju Slovenije.

Ako pogledamo tej zahtevi do dna, vidimo, da Nemci zahtevajo vzpostavitev prejšnje nemškutarije in nekdanjega ponemčevanja. Saj je pravih Nemcev na Slovenskem Štajerskem prav malo število in še ti so tako raztreseni med Slovence, da jih niti na enem kraju ni dovolj za eno pravo osnovno šolo. Nemški listi sami priznajo, da je na slovenskem ozemlju 9 nemških šol v 6 krajih, torej veliko več, nego gre Nemcem po njihovem številu. Ako torej zahtevajo nemški nacionalci vzpostavitev nemških šol, s tem zahtevajo, da bi se morali dati ponemčiti sloven-

ski otroci, kakor so se morali dati v prejšnji državi, katera je to smatrala za svojo bistveno nalogo.

To je tako gorostasna zahteva, da bi jo morala zabeležiti Zveza narodov. Med glavnimi nalogami, ki jih mora ta Zveza izvršiti, je manjšinsko varstvo. Zveza narodov je nekaj najvišji mednarodni urad, ki mu pripada nadzorstvo nad narodnimi in verskimi manjšinami po raznih državah in skrb, da dobijo te manjšine tiste pravice, katere jim gredo po načelih mednarodnega prava. Toda zahtevati za kakšno narodno manjšino takšne predprave, da bi večinski državni narod izgubil svoje pravice, to je tako nezaslišano, da bi celo Zveza narodov morala tej stvari nakloniti svojo pozornost. Takšna je zahteva Nemcev po nemškem šolstvu v Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji. Zveza narodov še tudi dolguje Nemcem pouk o tem, kako morajo sami dati mednarodnopravne zajamčene pravice tistim narodnim manjšinam, ki živijo na nemškem državnem ozemlju.

Obžalovati moramo, da Zveza narodov pušča preveč v nemar stanje Slovencev na avstrijskem Koroškem. O nemških pritožbah radi nemškega manjšinskega šolstva na Poljskem obstojijo pri Zvezi narodov v Ženevi cele grmade aktov ter se je o njih vodilo že premnogo razprav. O Slovencih na Koroškem pa vlada v Ženevi molk. In vendar bi o tem se moralo govoriti. Koroški Slovenci nimajo niti ene slovenske šole. Takozvane utrakvistične (dvojezične) šole niso nič drugega nego zgolj nemške šole in najgrše ponemčevalnice slovenskih otrok. Samo Schulverein in Südmarka sta z njimi popolnoma zadovoljna, kar spričuje slavo-spev, ki se je tem šolam pel na obnem zboru Schulvereina-Südmarke. Molk o nemškem pojmovanju manjšinskega varstva, kadar gre za Slovence, zlasti za Slovence, ta molk, ki se že dolgo časa prakticira v Ženevi, samo daje Nemcem korajžo, da raste nemško-nacionalna zagrizenost in drznost.

Mi pa se držimo ter se moramo držati v vprašanju manjšinskega varstva in manjšinskega šolstva mednarodne paritete (enakosti): za vse narodne manjšine isto pravo! Koroški Slovenci ne morejo in ne smejo imeti manj pravic kakor Nemci v naši državi! Kar zahtevajo Nemci za svoje manjšine, morajo tudi dati slovenski manjšini na Koroškem. Če tega nočejo storiti, so izgubili moralno pravico za svoje zahteve. Njihovo ravnanje pa pojasnjuje končni cilj, ki za njim stremi nemški

nacionalizem, in ta je ponemčevanje slovanskih, osobito slovenskih otrok. Ponemčevanje slovenskega življa na Koroškem in tudi v Sloveniji, ki je del narodne države Jugoslavije. Takšni so še Nemci v letu Gospodovem 1932, 14 let po koncu svetovne vojne.

Vlado so zakrpali na Bolgarskem. Bolgarski ministrski predsednik Mušanov je podal dne 7. t. m. ostavko cele vlade. Kralj mu je takoj poveril sestavo nove vlade, nakar mu je Mušanov predložil novo ministrsko listo, pri kateri manjka samo minister za zgradbe Jordanov, na čegar mesto je stopil politični tajnik kmetske stranke Dimov. Ostavko celega kabineta je povzročil Jordanov, katerega je odpoklicala lastna kmetska stranka, on pa se je branil odstopiti. Novi minister Dimov je star šele 31 let.

Svetovna gospodarska konferenca bo odgođena za tako dolgo, dokler ne bodo izvedene ameriške predsedniške volitve. Konferenca se bo predvidoma sestala v januarju ali februarju l. 1933.

Bo ostalo le pri lepih predlogih brez dejanj. Na posvetovanjih v italijanskem mestu Stresa, kjer bi se naj pomagalo evropskim agrarnim državam, se veliko govori sem ter tja, sami lepi predlogi, ki pa ne bodo uresničeni in tudi ta rešilna posvetovanja bodo ostala brezuspešna.

Na Španskem so zadnje dni v kali zadušili monarhistični puč, katerega so si hoteli privoščiti nekateri višji generali in častniki. — Kataloniji je zagotovljena avtonomija. — Španska je dobila novi kazenski zakonik, po katerem sta ukinjeni smrtna kazen in dosmrtna ječa. Najvišja kazen je določena na 20 let. — Španska republika se pripravlja, da prizna sovjetsko Rusijo.

Amerika in Rusija. Šef glavnega štaba ameriških Zedinjenih držav general Mac Arthur je dospel dne 8. septembra v Varšavo, odkoder bo nadaljeval pot v Moskvo, kjer bo ostal dalje časa in bo stopil v stik z merodajnimi političnimi in vojaškimi krogi. General je odklonil časnikarjem vsako izjavo glede cilja svojega potovanja med sovjete, a je jasno kot beli dan, da želi Amerika zbližanja z Rusijo radi vedno bolj namoči rastoče Japonske in radi nemškega rožljanja s sabljo. Obisk visokega

Američana v Moskvi je gotovo velika politična novost, ki zanima celi svet.

Japonci imajo že pripravljen načrt, da združijo severno Kitajsko z Mandžurijo pod cesarstvom bivšega kitajskega cesarja Pujija, ki je lutka v rokah Japoncev in tudi kot vladar od Japonske ustvarjene »samostojne« Mandžurije.

Zopetna napetost med Bolivijo in Paragvajem. Veliko smo se že pečali v našem listu s pojasnjevanjem spora med južnoameriškima državama Bolivijo in Paragvajem, ki se prepirata za posest med obema ležeče pokrajine Gran Chaco. Komaj sta se v zadnjem času obe mobilizirani državi po posredovanju Društva narodov in drugih pomirili, je paragvajska vlada že spet odredila mobilizacijo vseh moških od 33. do 40. leta. Paragvajci so vznemirjeni, ker so zavzeli Bolivijanci trdnjavo Bojas Silva. Zadeva lahko konča s krvavim obračunom.

Belgijci in Flamci.

Doba, ki v njej živimo, je doba narodnega prebujenja. K narodom, ki so se pred svetovno vojno komaj zavedali svoje narodnosti, pa sedaj krepko stremiti za razvojem narodne kulture in prosvete, spadajo Flamci v Belgiji. V tej državi prebivata, kakor znano, dva naroda: Valonci, ki govorijo francoski, in Flamci, ki spadajo med Germane. Dolgo vrsto let so Flamci živeli podrejeno življenje v državi, kjer je prevladoval valonski življenjski, čeprav je v številni manjšini proti flamskemu življenju. Zadnje desetletje pa se vedno bolj uveljavlja flamska narodnost s svojimi zahtevami po samoupravi.

O razmahu flamskega narodnega gibanja priča velika flamska narodna manifestacija, ki se je nedavno vršila v mestu Diksmuidenu v spomin v svetovni vojni padlih flamskih vojakov. S 30 posebnimi vlaki in raznimi drugimi vozili so prispeli ljudje iz raznih delov Belgije. Povsod v mestu je prevladovala flamska narodna zastava: črni lev na rumenem polju. Belgijske barve so nosili orožniki in drugi državni organi. Pripeljali so v Diksmuiden telesne ostanke 6 flamskih vojakov iz skupnih grobov na nekdanji bojni fronti, da jih pokopljejo na častnem mestu na pokopališču v okolici mesta. Ko se je sprevod s telesnimi ostanki teh flamskih vojakov, ki so bili zastopniki vseh padlih flamskih vojakov, premikal skozi ulice, so tisoči in tisoči klečali po ulicah.

Ta manifestacija, ki se je je udeležilo okoli 200.000 Flamcev, je dokaz za to, kako širok, obsežen in mogočen razmah je zavzelo flamsko narodno gibanje. Belgijska država ne igra vloge ptiča noja, ki ob nevarnosti vtakne glavo v pesek, kakor da bi s tem bila nevarnost odstranjena. Pristojni činitelji v državi in med Valonci so uvideli, da je treba Flamcem dati tiste pravice, ki grede vsaki narodnosti, katera se zaveda sebe in svoje naloge. Flamci so dobili svoje lastne flamske šole, in sicer od osnovnih šol do vseučilišča. Dosegli so preosnovno državne uprave

aparata po načelih samouprave. Vse to služi v zadovoljitev flamskega naroda, ob enem pa v okrepitev belgijske države.

Katoliška mladinska organizacija. V Avstriji šteje katoliška mladinska organizacija 160.000 članov, ki so organizirani v katoliških društvih, in sicer 75.000 ženske, 53.595 pa moške mladine. Dijaške Marijine družbe imajo 6500 članov, organizacije obrtnikov 4271, vseučiliščne 2033, zveza »Nova zemlja« pa 2000 članov. V katoliških telovadnih društvih je organiziranih 7964 dečkov in 5263 deklic. V Belgiji šteje organizacija katoliške mladine 54.037 članic, od teh 21.717 Valonk (francosko govorečih), 32.230 pa Flamk. Te organizacije izdajajo 6 časnikov in listov.

Obljuba Katoliških delavk. Poročali smo že o napredku katoliške mladinske organizacije v Belgiji, osobito ženske mladinske organizacije. V Bruselu je imela ta organizacija, ki so v njej zastopane članice valonske (francoske) narodnosti in flamske (germanske) narodnosti, svoj občni zbor. Sodelovalo je na tem zboru 20.000 mladenk. Vršile so se pobožnosti po cerkvah, obhodi po ulicah, manifestacije, zborovanja in sestanki. Prav veličasten je bil trenutek, ko so ti tisoči katoliških delavskih mladenk med sv. mašo po pozvlgovanju svečano izgovorile to-le obljubo: »Obljubljamo, da bomo neumorno delovale za pokristjanjenje delavskega sloja. Obljubljamo, da bomo dale sv. maši častno mesto v vsem našem življenju ter da bomo vsak dan skupno predstavile vse naše delo Kristusu, ki pride k nam pri sv. maši. Doseči hočemo to, da bo vsaka nedelja za naše članice združena s sv. mašo in s sv. obhajilom ter da bo vsak dan vsako naše društvo vsaj po eni članici zastopano pri sv. maši.«

Jezuit-zvezdoslovec. V Barceloni je umrl meseca avgusta jezuitski pater Cirero, najslavnejši španski zvezdoslovec. Rojen je bil leta 1864, v jezuitski red je vstopil leta 1888. Radi njegovih sposobnosti in nagnjenosti za zvezdoslovje so ga predstojniki prideli opazovalnici zvezd v Manili, kjer je še izpopolnil svoje zvezdoslovno znanje. Vsled njegovih znanstvenih raziskav, ki jih je objavil po strokovnih listih, je njegovo ime zaslovelo v znanstvenem svetu. Osnovalec je slavnega observatorija (zvezd. opazovalnice) v Ebre, ki ga je podpirala španska država. Kolik je njegov sloves v Španiji, se tudi iz tega vidi, da se sedanja framsonsko-socialistična vlada, ki je odstranila jezuitski red ter izgnala jezuite, ni upala izgnati patra Cirero. Ostal je v Španiji, toda razmere, v katerih sedaj živi katoliška Cerkev v Španiji, so mu zagrenile poslednji čas življenja. Vsled bolesti mu je srce, ki je gorelo za katoliško vero in za znanost, oslabevalo v smrt.

Radi obrambe škofa kaznovan. V mestu Segoviji na Španskem izhaja katoliški tednik, ki ga je segovijski guverner kaznoval z globo 500 pezeta. Ali je morda zapisal kaj protidržavnega? Njegova krivda je ta, da je branil domačega škofa. Ta je namreč izdal pastirski list, v katerem nastopa proti civilnemu zakonu (zakonski zvezi, sklenjeni samo pred državo, ne pa pred Cerkvijo), ki ga je vpeljala framsonsko-socialistična vlada. Ker je zakon med kristjani po nauku Cerkve zakrament, nad zakramenti pa ima oblast samo Cerkev, ne pa država, je segovijski škof obvezni civilni zakon strogo obsodil. Zato je bil od države kaznovan, češ, da je proti režimu, torej po lažnjivem tolmačenju proti državi. Katoliški tednik se je z vneto zavzel za škofa, zato ga je svobodomiseln guverner po svobodomiselnimani obsodil na denarno kazen.

Katoliške šole na Kitajskem. Na severnem Kitajskem sta 2 katoliški vseučilišči: eno v Pekingu, eno v Tientsinu. Obe vseučilišči lepo uspevata ter napredujeta od leta do leta. V Tientsinu je večje število študentov se spreobrnilo h katolicizmu; nedavno jih je bilo 32 krščenih. V Pekingu je tudi katoliška srednja šola, ki je letos dala 94 dijakom zrelostno spričevalo. Ustanovljen je poseben odbor, ki mu je briga napredek katoliškega šolstva v severni Kitajski. Eden član tega odbora je letos obiskal vse kraje, kjer so katoliške šole, ter povsod ugotovil velik ter zadovoljiv napredek.

Gora Oljka. Velik romarski shod na Gori Oljki bo v nedeljo dne 18. t. m. Po požaru uničena cerkvena streha se bo do tistega časa pokrila, če bo le še vreme ugodno. Velika je požrtvovalnost domačih in sosednih župljanov, ki z velikim trudom vozijo material. Naj jim bode dobri Bog za vse to bogat plačnik! Na shod pa vabimo pobožne romarje, da počaste sv. križ in se mu še nadalje priporočajo. Prosimo pa pri tej priliki tudi, da položijo majhen dar v popravilo cerkve, kajti mnogo nam še manjka, da popravimo našo tako priljubljeno romarsko cerkev. Pridite in proslavite sv. križ!

Sv. Mihael nad Laškem. Vsem častilcem sv. Mihaela se uljudno naznanja, da se bo letos vršil tukaj veliki romarski shod v soboto dne 24. in v nedeljo dne 25. septembra. Spored službe božje: V soboto popoldne ob petih slovesne večernice, pridiga, potem pete litanije z dvema blagoslovoma, po večernicah spovedovanje. V nedeljo zjutraj ob petih tiha sveta maša, potem skupno sv. obhajilo romarjev, ob sedmih prvo sv. opravilo v cerkvi; ob pol 11. uri bode dve sv. opravili in sicer v cerkvi in v kapeli.

Čudni patroni.

Ljubljansko »Jutro« se je v svoji številki z dne 4. septembra razpisalo proti centralizmu in za samoupravo. Ta »Jutrova« vnema je jako sumljiva. Nagib pa je prozoren: »Jutrovci« vedo, zakaj tako pišejo. O stvari sami radi razmer ne bomo pisali. K izvajanjem »Jutrovim« pa si dovoljujemo dve kratki pripombi. »Jutro« piše v omenjenem članku to-le: »Po osvobođenju in ujedinje-

nju so bili mnogi bistri duhovi, ki so svetovali in zahtevali, naj se skupni jugoslovenski dom uredi na temelju čim manjšega centralizma in čim večje samouprave, združene z velikopotezno razdelitvijo državne uprave. Na žalost ti nazori niso obveljali v obsegu, ki bi bil potreben in koristen. Vidovdanska ustava je sicer res sprejela načelo decentralizacije, toda določila je upravne in samoupravne edinice v obliki, da so bile za smotreno samoupravo nesposobne. Spričo teh besed je »potrebna in koristna« ta-le pripomba: Naj »Jutro« prelista svoj letnik 1921; našlo bo, kdo je glasoval za Vidovdansko ustavo ter nosi odgovornost za njo in njene posledice.

»Jutro« piše dalje: »Naša nova ustava je z razdelitvijo države na velike in močne, geografsko zaokrožene banovine ustvarila podlago, da se izvede želja prebivalstva in se udeležijo nazori dalekovidnih mož, ki vidijo v skrajni omejitvi centralizma in z njim združenega birokratizma najboljšo pot k napredku in konsolidaciji države. Kako močna pa so centralistična stremjenja, nam kažejo primeri tudi iz najnovejšega časa. Saj smo na primer videli, da so bile na razne načine zožene kompetence, ki so bile prvotno dane banom; da so posli, ki bi jih lahko rešil sreski načelnik, prehajali na banske uprave, posli, ki spadajo po svoji naravi v delokrog banske uprave, pa na ministrstva.« K tem »Jutrovim« izvajanjem naslednja kratka pripomba: »Jutro« dobro pozna listo članov vlade, so mu torej znani tisti ljudje, ki so odgovorni za »primere iz najnovejšega časa«.

NOVICE

35letnico škofovskega posvečenja je obhajal dne 12. t. m. nadškof dr. A. B. Jeglič. Posvečen za škofa je bil v Sagrajevu dne 12. septembra 1897.

Smrt znanega šolnika. V Mariboru je preminul v starosti 70 let upokojeni šolski upravitelj Srečko Majcen. Rajni je služboval 26 let v Lehnu pod Ribnico na Pohorju. Bil je priljubljen ter spoštovan šolnik. Pokoj njegovi duši, preostalim naše sožalje!

Graničar je ustrelil dne 7. septembra ob koroški meji pri Mežici Ignacija Japlja, ki je bil pristojen v Zavodno pri Slovenjgradcu. Ustreljeni zapašča ženo in pet nedoraslih otrok. Pri sebi je imel 1500 Din in nekaj živinskih potnih listov.

Sreča v nesreči. Dne 9. septembra je pripeljal hlapec Unionske pivovarne Ivan Temerl s pivom naložen voz v Studence pri Mariboru. V Nabrežni ulici, kjer je na eni strani strmina proti Dravi, je hotel težki voz obrniti na ta način, da je rinil ritanski konje. Konji so stopili preveč nazaj, zadnja kolesa so prišla preko roba ceste in vse je zdrčalo z voznikom vred po 50 m globokem hribu proti ravni pri Dravi. V dolinici se je ustavil voz in po strmcu se kotajoči sodčki. Ljudje so prihiteli na pomoč, porezali konjem jermenje in od-

premili precej poškodovanega hlapca v bolnico. Zbrali so sodčke, konji so ostali nepoškodovani in le hlapec je odnesel iz na videz usodepolne nesreče resnejše notrajne pretresljaje.

Še o žaloigri na Pobrežju pri Mariboru. Zadnjič smo poročali, kako so našli po prepiru z ženo mrtvega v mlaki krvi posestnika Ranerja na Pobrežju pri Mariboru. Truplo ubitega so uradno raztelesili in ugotovili, da izvirajo rane na hrbtu in težke poškodbe od udarca s sekiro. Nadalje se sodi, da je 7 cm dolga rana na vratu, ki je bila smrtna, tudi zadana s sekiro, kakor udarci na glavi, ki so natrli lobanjo in so sami po sebi smrtni. Komisija meni, da se je Raner zaradi udarca po glavi onemogel, vrat pa mu je bil prerezan šle tedaj, ko je ležal na tleh. Krvavega dejanja osumljeno ženo, ki pa odločno zanika krivdo, so oddali orožniki v preiskovalni zapor mariborskega okrožnega sodišča, pa med potjo se je skušala na dravskem mostu iztrgati orožnikom iz rok in skočiti v vodo, kar se ji ni posrečilo. Pri prvem zaslišanju je priznala preiskovalnemu sodniku, da se z možem nista razumela, da jo je velikokrat pretepaval in jo je lansko leto celo z nožem zabodel v lobanjo. Nadalje je izpovedala, da je prišlo usodepolnega jutra do hudega spora med obema zakoncema, v katerem je ona pognala

možu v glavo koruzen storž. Podala se je nato na vrt, ko se je vrnila, je našla moža zaklanega v mlaki krvi. Poleg trupla je po izjavi aretirane ležal krvav nož, ne pa sekira, s katero bi ga naj bila ona ubila in katero bi naj bila umila po izvršenem krvavem dejanju.

Enajstletni šolar je utonil pri kopanju v Dravi pri Št. Petru niže Maribora v petek dne 9. t. m. Truplo utopljenca je Drava odnesla.

Zlato poroko sta obhajala v Zgornjih Žerjavcih pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Alojzij in Marija Oman.

90letnico je slavil v Slivnici pri Mariboru tamošnji dolgoletni cerkovnik g. Miha Kristan.

Izredna — smrtna nesreča otroka. V Spodnji Novi vasi pri Slov. Bistrici pri posestniku Janžurju je utonil dveletni sinko Tonček v čebru sadnega mošta. Ko sta gospodar Janžur in njegova žena prelila od preše mošt v čeber, sta se podala v sadovnjak po več sadja. Med odsotnostjo staršev si je pristavil otrok stolček pred čeber, da bi srehal sladko pijačo. Stolica se je odmaknila in fantek je priletel navpik v čeber, iz katerega sta ga potegnili nesrečni oče in mati mrtvega.

Vlomilci so odnesli iz Klemenčičeve krčme na Vurbergu pri Ptujju vino in drugih stvari za 2000 Din.

SCHICHTOV
RADION
pere sam

in-hitrejše

in-belejšše

in preprosto
kakor A-B-C

RAZTOPI
Radion v mrzli
vodi

KUHAJ
v raztopini perilo
20-30 minut

IZPIRAJ
perilo najprej v gorki,
potem v mrzli vodi

JR 11-32

Priznanje. 44letnega posestnika Ivana Ploča iz Gačnika pri Jarenini so prepeljali v mariborsko bolnico z ranami na glavi in v globoki nezvesti. Ploč je umrl, ne da bi bil mogel izdati, kdo ga je smrtno poškodoval. Sedaj pa je priznala njegova žena Antonija, da je postal pijanosti udani mož žrtev neprestanih družinskih preprirov, v katerih je žena, ki je mati šestih otrok, hudo trpela. Rajni jo je tudi pretepal. Usodepolnega dne se je vrnil Ploč pijan domov, navalil na ženo, ki je pa na pobegu pred možem pobrala kos zidne opeke in mu jo pognala v glavo. Vrgla mu je še en kos, ki mu je natrl lobanjo, zadeti se je zgrudil nezavesten in umrl na posledicah v bolnici. Orožniki so pustili po priznanju in zaslišanju nesrečno ženo in mater doma pri otrocih.

Radi uboja po nesrečnem naključju 6 let robije. Dne 10. aprila se je vračal zvečer domov v vinjenem stanju 44letni čevljar Franc Habjanič iz Šikol pri Pragerskem. Ko so mu fantje zastavili cesto, je potegnil samokres, ustrelil v temo in zadel smrtno v srce pa naključju Konrada Lovrenčiča. Kljub izgovoru s silobranom je obsodil mariborski senat dne 7. septembra t. l. Habjaniča na šestletno robijo in na trajno izgubo častnih pravic.

Avto podrl kolesarja. V globoki nezvesti, čisto krvavega po obrazu in z izbitimi zobmi so našli ljudje v bližini Velike Nedelje v obcestnem jarku kolesarja Franca Cvikla iz Hajdine. Ko se je zavedel, je pripovedoval, da je privozil za njim avto, zadel vani od zadaj, ga sunil v jarek in ne zmeneč se za žrtev, je avtomobil odfrčal naprej.

Z nožem v pleča. V Račah pri Pragerskem je zabodel neki mesar v pretepu posestniškega sina Karla Marčiča z nožem v desna pleča. Težje ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico.

Z gnojnimi vilami po glavi. V mariborsko bolnico je bil oddan 25letni delavec Ivan Tement iz Loke pri Št. Janžu na Dravskem polju. Tement je izpovedal, da ga je napadel neznanec v noči z gnojnimi vilami in ga hudo poškodoval na glavi.

Do tal je upepelil ogenj dne 8. t. m. gospodarsk poslopje posestnice Alojzije Šket v Ločiču pri Ptuj.

Konji so ga pohodili. Dne 7. t. m. se je zgodila v Kicarju pri Ptuj redka nesreča s smrtnim izidom. Nad 80letni užitkar Joža Cizerl je gnal zvečer kra-

ve domov po cesti. V Spodnjem Velovlaku mu je pridrdral za hrbtom voz s splašenimi konji. Starček radi gluhosti ni čul bližajoče se nevarnosti, konji so ga podrli in z njim vred tudi obe kravi. Stari revež je kmalu po nesreči podlegel poškodbam, obe kravi pa sta bili tako poškodovani, da so ju morali doklati.

Mrtvega so našli z razbito glavo v Gruškovi pri Ptuj posestnika Jožefa Perneka.

Dimnik povzročil požar. Iz dimnika se je razširil požar na slamnato streho Anton Tementa v Pobrežju pri Št. Vidu v ptujski okolici. Zgorela je hiša in hlevi, poljski pridelki in en prašič. Gasilci so preprečili, da niso zajeli plameni sosednih poslopij. Škoda je občutna, zavarovalnina nizka.

Neznanci so streljali na polirja M. Stuheca od Velike Nedelje. Napadeni je dobil dva strela v trebuh in še devet zabodljajev.

S topim železom po glavi. V ptujsko bolnico so spravili s težkimi poškoda-

mi na glavi Jožefa Čagrana iz Gorišnice pri Ptuj. V noči ga je pričakal neznanec in ga udaril s topim železom preko glave, da je obležal napadeni v nezvesti.

Kap je smrtno zadela 71letnega trgovca Leopolda Scharnerja v Ptuj.

Za teleta se je hotel odškodovati s kravo. Kmetič iz Studencev pri Mariboru je prignal v Ptuj tele, katerega ni prodal. Na povratku proti domu je stopil v krčmo in je tele zunaj privezal. Ko se je vrnil iz gostilne, teleta ni bilo nikjer. Za teleta oškodovani je kar meni in tebi nič odvezal kravo in jo odginal v smeri proti Mariboru. O zadevi čudne zamenjave obveščeni orožniki so kmeta dohiteli pri Št. Janžu na Dravskem polju, vrnili kravo pravemu lastniku posestniku Francu Prigel od Velike Nedelje in kmetiča zamenjevalca pa ovadili.

Prevrnjeni voz drv je zlomil posestniku Josipu Pravdiču pri Sv. Antonu v Slov. gor. dne 7. t. m. nogo.

Papežev odposlanec nuncij Cezar Orsenigo na katoliškem kongresu v Essenu na Nemškem.

Ena bolgarska družina, ki šteje 278 članov. Na sredini vidimo bolgarskega popa (svečenika), ki je ustanovitelj te družine.

Novi mehikanski predsednik Rodriguez, ki je bil dosedaj vojni minister.

Gospodarsko poslopje je pogorelo v noči od 7. na 8. septembra posestniku Zaljubelški v Škalah pri Velenju.

Obesil se je 75letni Dončev Sima na Hartnerjevem kozolcu v Poljčanah 10. t. m.

Podtaknjen požar je uničil v noči od 8. na 9. september podstrešje kozolca posestnika Tišlerja na Babnem v bližini Celja.

Nočni napad na spečega. V krvi pred hlevom so našli dne 9. septembra 22. letnega hlapca Ivana Čeliha pri gostilničarju in posestniku Zadelu v Levcu pri Celju. Hlapec se je podal na Marijin praznik spat in so ga napadli neznanzi v spanju. Med borbo je padel z ležišča pred hlev. Ponočnjaki so odnesli s smrtjo se boreči žrtvi obleko, klobuk in srajco.

Po treh tednih umrl vsled opeklin. Pred tremi tedni je padel petletni Tonček, sin krčmarja Terčeta, v Belih vodah, v apneno jamo, v kateri so gasili apno. Hudo opečenega so prepeljali v slovenjgraško bolnico, kjer je po tritedenskem trpljenju izdahlil dne 7. septembra.

Krava je podrla na tla v Marijagradcu nad Laškem 64letno prevžitkarico Marijo Čepuš. Starka si je zlomila pri padcu levo nogo in jo je žival tudi sicer poškodovala po telesu.

Železniška nesreča. Dne 9. septembra zjutraj je zavozil na postaji Litija v natovorjeni tovorni vlak del dvornega vlaka, ki je obstojal iz dveh strojev in službenega voza. Stroja sta se zarila v zadnji del tovornega vlaka. Po naključju se je rešil s skokom zavirač Jurij Gostenčak iz Maribora. Iztili so trije zadnji vagoni in službeni voz. Suneč je močno poškodoval tri vagone, 11 lažje, poškodovane so tudi pošiljke para-diznikov, ki so bile namenjene za London in Manchester. Škodo cenijo na 80 tisoč Din.

Dva požara pri Litiji. Dne 6. t. m. je uničil ogenj v Strmci pod Vačami pri Litiji strešni stol Juvančičeve opekarne. — Nenadoma je izbruhnil požar pri posestnici Frančiški Kokec v Aržišah v litijski okolici in upepelil s stanovanjskim poslopjem še: shranjeno žito, obleko in pohištvo.

Dva požara istega dne. Dne 4. t. m. sta pogoreli na Tolstem vrhu na Dolenjskem dve zidanici. Isti dan je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Globevnika v Grmovljah na Dolenjskem. Ogenj je upepelil tudi vso krmo. V obeh slučajih gre za požig.

Radi brezposelnosti in pomanjkanja se je obesil v Ihanu pri Domžalah na Kranjskem 43letni Feliks Bervar. Komisija je ugotovila, da se je hotel pr-

Planinka čaj

Bahovec pospešuje apetit in se zato priporoča pri slabokrvnosti in bledici.

Zavitek Din 20.— v apotekah. 841

votno obesiti na hlačni jermen, pa se mu je odlomila veja in tudi zapanka na jermenu je odrekla. Z nožem si je odrezal spodnji rob suknjiča in se z njim obesil.

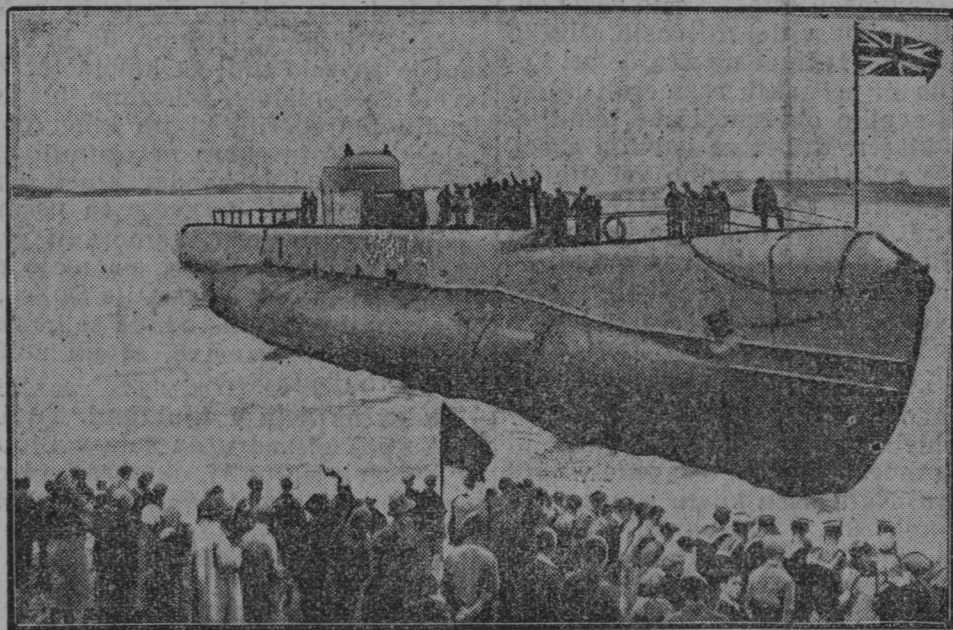
Starec dobil za uboj dve in pol leta težke ječe. Dne 17. julija je pijančeval po Bohinjski Bistrici 64letni bivši mizar Anton Kunsterle. Napodili so ga proti večeru iz vseh krčem, a je le še isto noč zabodel na smrt 24letnega Valentina Mlekuža, hlapca pri krčmarju Grobotku. Kunsterle se je izgovarjal s silobranom, ta izgovor je ovrgla priča Novšak. Ljubljansko sodišče je prisodilo dne 7. septembra starostnemu ubijalcu dve in pol leta težke ječe. Obsojeni je po krajšem obotavljanju kazer sprejel.

Obsodba radi uboja. Dne 6. avgusta je zaklal v Ljubljani v Mencingerjevi krčmi na Sv. Petra cesti 29letni delavec Franc Hočever oženjenega delavca Ivana Žumra. Dvakrat je sunil žrtev v levo stran prsi in mu prerezal srce, da je Žumer na mestu izkrevavel ter umrl. Ljubljansko sodišče je prisodilo ubijalcu Hočeverju dne 9. septembra 5 let robije.

Ladijska nesreča s strašnim izidom. Dne 9. septembra zjutraj ob 8. uri se je zgodila v luki Njujorka strašna nesreča. Star, lesen parnik »Observation« je prevažal 165 delavcev in med vožnjo so nenadoma eksplodirali parni kotli. Eksplozija je zahtevala 37 mrtvih, 70 težko ranjenih, 58 oseb pa pogrešajo. Parnik je bil zgrajen leta 1888, je nosil 25 ton in je bil za 250 potnikov.

Kdo ve kaj o Ivani Kostanjevec, ki je odšla od doma dne 19. avgusta, namenjena v župno cerkev, kamor pa ni prišla. Pogrešana je visoke, suhe postave, stara 56 let, oblečena v belo bluzo in temno krilo. Bila je že dalje časa živčno bolna in je mogoče, da jo je vsled slabosti srca nenadoma zadela srčna kap. Podatke prosimo nasloviti na: M. Kostanjevec, Sv. Andraž v Slov. goricah.

Dr. Fran Toplak, specialist za ženske bolezni in porodništvo, Maribor, Glavni trg 18, zopet redno ordinira od 9. do 11. in od pol 14. do pol 16. ure 1035

Najnovejša angleška podmornica, katero so spustili v morje v luki Barrow.

Švedsko nočno letalo Amsterdam—Malmö je padlo na tla pri Tubbergen ob nemško-holandski meji in se razbilo. Pilot in njegov spremljevalec sta se ubila.

Konec znamenite gospe.

Le malo članov ruske dvorne družbe je ostalo po boljševiški revoluciji na Ruskem. K tem belim vranam je spadala najbolj skrivnostna osebnost iz najbližje okolice carja, Elizabeta Ivanovna Malygin, dvojnica carice. Ta gospa, koje življenska usoda je bila oblikovana od izredne podobnosti z ustreljeno zadnjo rusko carico, je umrla nedavno tega v Leningradu. Na cesti jo je povozil avto, ko je nudila na prodaj

Vodja Zdravstvenega doma
med. univ.

dr. Josip Vrtovec

Maribor, Tattenbachova ul. 2
ord. od 9—10 in od 2—4.

mimoidočim čipke. Zadnja leta se je preživljala na ta način, da je prodajala zadnje ostanke svoje nekoč knežnje opreme.

Prvič so ugotovili v Petrogradu ob priliki nekega dvornega plesa izredno podobnost omenjene gospe s carico.

Leta 1902 je vporabil tedajni notrajni minister Plehve, ki je bil umorjen dne 28. julija 1904 v Petrogradu, podobnost Malyginove s carico za osebno varnost vladarice. Z dovoljenjem carja je dovolil caričini dvojnici, da je igrala pri raznih javnih prireditvah in slovesnostih vlogo carice, kar je znatno olajševalo službo tajne policije. Baš tedaj so bili revolucionarji, takozvani nihilisti, na višku razvoja in je bilo zelo težavno, ugotoviti število članov. Nihilistom so pripadale osebe iz najvišjih krogov plemenitnikov, najvišjih uradnikov, študentov in navadnih delavcev. Nikdo ni znal, od koga je bil naperjen atentat, četudi se je gibal carski par sredi med člani dvorne družbe. Glede osebe caričine dvojnice so vsi o zadevi poučeni molčali.

Gospa Malygin je izginila iz dvorne družbe, in je imela nalogo, da je v razburkanih časih igrala v javnosti carico, ako ni bila res resnična navzočnost vladarice potrebna. Edino šef tajne policije je znal za skrivnostno nalogo gospe Malygin. Celu njegovim nastavljenici, kakor je on sam potrdil po revoluciji v francoskem časopisju, niso niti slutili, da ne čuvajo življenja carice, ampak le njene dvojnice.

O francoski kraljici Mariji Antoinetti, katero je zadela usoda obglavljenja ob izbruhu francoske revolucije, tudi trdijo, da je imela dvojnico, ki jo je zastopala ob raznih svečanostih in nobeden navaden Francoz ni slutil, da se skriva za kraljico le njena dvojnica.

Dvojnici ruske carice pred boljševiško revolucijo ni grozila nikdar nevarnost, pač pa bi jej bila skoraj postala njena podobnost s carico usodna po prevratu. Kmalu po umoru carske družine, ko so krožile med narodom razne govorice o čudežni rešitvi carja in njegovih, je zagledal na ulici gospo Malygin eden od svoječasnih uslužbenecv na carskem dvoru. Pri pogledu na caričino dvojnico je zagnal hrup na cesti in je trdil z vso gotovostjo, da je prepoznana mrtvim proglašena carica, katero je videl tisoč- in tisočkrat. Gospo Malygin bi bila množica skoraj linčala. V zadnjem hipu jo je rešilo vojaštvo, ki jo je odvedlo na komisariat. Še le tamkaj so ugotovili, da gre za dvojnico carice, o kateri se je pod carjem mnogo šušljalo, a ni znal nikdo kaj pravega. Sedaj je končala na žalosten način tudi gospa Malygin, ki je bila ena najbolj zanimivih osebnosti na carskem dvoru.

Vinske sode, rezan in tesan les, bukova drva, cepano in žagano kolje prodaja ali zamenja za dober vinski mošt Gnilšek v Mariboru, Razlagova ulica 25.

Rešite kmeta?

Toliko se govori in piše o zaščiti kmeta, stori pa se malo, a nič takega, kar bi res pomagalo. Zakon o zaščiti kmeta preneha dne 20. oktobra. Izkazal se je, kakor so izjavljali strokovnjaki, zbrani pri trgovinskem ministru, kot slab in ga ne bo mogoče še dalje vzdržati. Kaj pa potem?

No, med tem, ko se pogovarjajo, kako bi kmeta rešili, pa padajo cene kmetijskim pridelkom, da se komaj vožnja s polja in na postajo splača. Vse delo, vsi stroški, ki obremenjujejo zemljo, kot obresti, davki, vzdrževanje delovnih moči, vse to je ostalo neplačano! Poglejmo cene živini! 1 kg senastane isto kot 1 kg žive teže živine. Ali ni to smešno-žalostno do skrajnosti?! Kmet ima svoje obveznosti napram državi, to so davki, napram onim, kjer je zaradi razmer dolžen ostal — celo večje obveznosti, kakor v dobrih časih. Kako naj jih zmore? Kmet ne zna delati čudežev, da bi pri takih razmerah lahko zadostil svojim obveznostim. Usmiljenja pa nikjer. Rubež za rubežjo grozi, pa ne le nekaterim, vedno več jih je, ki si ne morejo več pomagati. Kajti letos je tudi slaba letina, suša je uničila krmo, koruzo, fižol, tu in tam tudi še krompir. Celi okraji so uničeni po toči. Nujno je, da se poskrbi vsaj za to, da ne bodo ljudje trpeli lakote! Kar se pa tiče njih obveznosti, bo treba pa čakati.

Istočasno, ko so padle cene kmetijskim pridelkom na najnižjo stopnjo, ki je sploh mogoča, pa rastejo cene vsemu drugemu. Na tržišču kovin so cene porastle okoli 30%, pri obleki 15%, pri surovinah za obleko celo 80%, kakor piše neka tovarna v Zagrebu, pri špeceriji se zvišujejo cene zaradi nižjega tečaja dinarja, ali pa zaradi novih, zvišanih trošarin, oziroma davkov.

Razlika med ceno, kar kmet prodaja, in ceno, ki jo mora plačati za to, kar rabi, je tako velika, da je uničila kupno moč kmeta. Kmet bi moral denar kopati, kovati ali krasti, ker za svoje pridelke ga ne dobi več, da bi zadostil vsem bremenom, ki ga težijo in bi mogel kupiti, kar potrebuje.

Kje je torej pomoč? Cene potrebščinam, ki jih kmet kupuje, se ne bodo znižale, pač pa rastejo. Zato od te strani ni upati nobene pomoči. Bremena, davčna in druga, se ne zmanjšujejo in tudi ni upati, da bi se. Edina pomoč je torej samo še povišanje cen kmetiskim pridelkom in živini. To povišanje cen doseči, to mora biti danes glavna naloga onih, ki imajo oblast in vodijo finančno gospodarstvo države. Ako se to ne doseže, bo kmetiski stan uničen, z

njim pa vse narodno in državno gospodarstvo.

Ob dvanajsti uri poziva »Slovenski Gospodar« vse merodajne faktorje, da ne odlagajo več prave in edine izdatne pomoči kmetiskemu stanu!

★

25letnico obstoja je slavila celjska Ljudska posojilnica, kateri načeljuje od njenega početka do danes g. profesor Anton Cestnik.

Krivična neenakost glede cen. (Dopis od št. Petra pri Mariboru.) Sadna kupčija slabo uspeva. Ponujajo nam po 75 par za 1 kg. Naj se sadjarji ne prenačijo s prodajo. Trgovci s sadjem so se organizirali in oni nam diktirajo cene. Kaj pa bi bilo, če bi se sadjarji združili in oni narekovali ceno sadju, ne pa da se pustimo tako od raznih špekulantov izrabljati. Položaj kmeta je dandanes vse več kot slab. Cene vsem pridelkom, ki jih prideluje kmet, kakor tudi živini, so padle za več sto odstotkov. Kar pa rabi kmet, pa ima iste cene kot pred par leti, zlasti velja to za železnino. Kmetje bomo morali pričeti drugače gospodariti, kupiti le to, kar je res potrebno in tako se bo moral tudi mestni trgovec, če bo hotel živeti, zadovoljiti z manjšim dobičkom. Večkrat čitamo v raznih dnevnikih, da so se cene na trgu za življenske potrebščine, razno sadje, znižale in da bi bilo še to in ono za znižati. Nič pa ne čitamo, da bi se časopisje zavzelo tudi za kmeta ter zahtevalo znižanje cen železnine, blaga in drugih potrebščin, ki jih kmet potrebuje. Čudno in skoro nerazumljivo, če pomislimo, da je vendar kmet temelj družine, naroda, države. In najmanj zaslombe ima kmet, kamorkoli pride, pač pa velike dolžnosti, pa malo pravic. Treba bo novega Matije Gubca, da bo zdramil kmetški rod, da se bo zavedal svojega poslanstva, svojih dolžnosti, pa tudi pravic.

Zadružna šola v Ljubljani. Tudi letos se prične zadružna šola v Ljubljani. Začetek je dne 17. oktobra (vpisovanje), konec pa zadnje dni pred Veliko nočjo. Povsod, kjer se zanimajo za zadružništvo, naj skrbijo, da bo kdo, ki se je izučil v zadružni šoli, sodeloval pri njihovih zadrukah. Tako pridemo pri zadrukah do spretnega vodstva in do pravičnega razvoja zadružništva. Kdor hoče priti v zadružno šolo, naj se obrne na svojo domačo zadrugo, ki mu bo dala potrebna pojasnila, ali pa naravnost na Zadružno zvezo v Ljubljani. Poudarjamo pa, da je treba vložiti prošnje za sprejem potom Zadružne zveze že do konca septembra.

Žiče. V nedeljo dne 18. t. m. se po rani sv. maši vrši pri čebelnjaku g. šolskega upravitelja Časla čebelarški poučni tečaj pod vodstvom znanega strokovnjaka g. H. Peternela. Čebelarji od blizu in daleč prisrčno povabljeni!

★

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejem dne 9. sept. 1932. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 191 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašički 5—

6 tednov stari komad 70—95 Din, 7—9 tednov 90—120 Din, 3—4 mesece 150—250 Din, 5—7 mesecev 300—350 Din, 8—10 mesecev 360—400 Din, 1 leto stari 480—560 Din, 1 kg žive teže 5—6.50 Din, 1 kg mrtve teže 9—10 Din. Prodanih je bilo 126 komadov.

Živinjski in svinjski sejem v Ptuju dne 6. septembra 1932. Na ptujski živinjski sejem je bilo prignanih 250 krav in telic, 150 volov in bikov in 170 konj, skupaj 570 glav. Prodanih je bilo 234 glav. Cene so nekoliko padle: krave 1—2.50 Din, telice 1.75—4 Din, voli 2—3 Din, biki 1.50—2.50 Din za 1 kg žive teže. Konji od 400 do 2800 Din. Svinjski sejem v sredo dne 7. septembra je bil slabše obiskan. Prignanih je bilo 286 svinj, prodanih pa 92. Cene so bile: 4—6.50 Din, prasci so se prodajali od 60 do 150 Din komad.

Prvi severni raziskovalec.

Kdo je bil prav za prav prvi raziskovalec polarnih (krajev proti severnemu tečaju) krajev? Mnenja o tem so zelo deljena. Podoba pa je, da gre ta slava Holandcu Barentzu. On je bil vsaj prvi človek, ki je hotel s svojimi pogumnimi pomorščaki raziskovati polarne dežele in je pri tem toliko pretrpel kakor njihče za njim.

Barentzovo odpravo so finančno omogočili imoviti amsterdamski trgovci. Z nabranim denarjem je Barentz kupil in opremil ladjo ter ostavil mesto Amsterdam dne 10. maja 1596. Vozil je po morju 25 dni, nakar je prišel v ledni pas Arktičnega morja. Barentz in njegovo moštvo je bilo izprva zelo osuplo, ker je smatralo plavajoče ledne grude za labode! To je raziskovalec zabeležil v svojih zapiskih. Na južnem koncu Spitzbergov je stopil Barentz na kopno. Na Medvedjem otoku je ustrelil prvega severnega kosmatina. Potem se je vožnja nadaljevala in ko so se v drugič ustavili, je Barentz sodil, da so prišli na Grönland. Kmalu potem je prišla ladja do rta Canina, nekaj dni pozneje pa je dosegla Wiloubyjevo deželo.

Naslednji pristanek po daljši vožnji je bil na Oranžnih otokih. Tam je bila stiska tako velika, da se je morala odprava zasidrati, nakar se je naredil led. V silnem snežnem metežu so se začeli kupičiti skladi ledu okrog ladje, katere leseni trup je pokal. Vsak trenutek se je zdelo, da se bo ladja razletela na tisoč koscev. Barentzovi pomorščaki so, videč skrajno silo, znosili smodnik, svinec in živila na kopno, zgradili koč in v njej prezimovali. Dotlej ni še noben Evropejec prezimoval v tej odľudni in tuji deželi. Zima je bila strašna, trpljenje Barentzovih ljudi veliko. Dne 21. oktobra je 16 mož Barentzove posadke dovršilo hišo, napravilo dimnik, obesilo v hiši uro in pripravilo celo nekakšno kad za utrjevanje v mrzli vodi. Kmalu nato je začelo nepopisno snežiti. Zamelo je hišo tako, da so si morali Barentzovi ljudje z lopatami ukrciti pot do svežega zraka. Ponoči so tekale po hiši lisice, naselbino pa so oblegali tudi beli medvedi, ki so skušali odkriti streho in vdreti v stanovaľišče. V mrazu, snegu in ledu sta umrla Barentzu dva moža. Ko so ju hoteli pokopati, pa je bila zemlja tako trdo strnjena z ledom, da niso mogli izkopati jame. Šele junija naslednjega leta se je vreme toliko zboljšalo, da je bilo mogoče iz hiše. Holandci so zapustili prezimovališče in se vkrcali na ladjo, ki jih je odpeljala zopet proti domovini. A Barentzu ni bilo usojeno, da bi jo videl še enkrat. Ko je bil že čisto blizu doma, je nenadoma umrl. Še le 1. 1871, 300 let po Barentzovi vožnji, je odkril norveški kapitan Carlsen Barentzovo hišo. Bila je tako trdna in lepa, kakor da je bila šele postavljena.

Tek slovenskih kmečkih fantov iz Jesenic na Slomškov grob v Maribor je trajal v ne-

deljo dne 11. septembra 9 ur in 14 minut. Štafeta je pričela ob petih zjutraj na Jesenicah. Štafeto je spremljala komisija na avtomobilu. V vasi Kaplja onstran Trojan je štafeto ob 10.13 prevzela štajerska fantovska mladina. Na progi od Vojnika do Maribora so sodelovali fantje iz Ptujskega in Murskega polja. Na Slomškovem grobu je spregovoril požrtvovalnim tekačem škof dr. Ivan Tomažič. Ob Slomškovem grobu so tekači, ki so prinesli pisma, pisma izročili dr. Žitku. Besedilo poslanic je prečital g. Geratič iz Maribora. Dr. Žitko je položil na Slomškov grob venec svežega cvetja. Zbrani fantovski mladini in dostojanstvenikom ter občinstvu je podelil škof dr. Andrej Karlin apostolski blagoslov in ob zvokih omladinske godbe se je izvršil razhod.

Št. Peter pri Mariboru. V nedeljo dne 18. t. m., popoldne po večernicah, priredi prosvetno društvo »Skala« Slomškovo proslavo na vrtu gostilne Sande, v slučaju slabega vremena pa v samostanski šoli. Člani fantovskega krožka igrajo dr. Česnikovo »Pogodbo« v treh dejanjih. Slavnostno besedo pa bo govoril tajnik KA g. Kolenc. Nastopi tudi tamburaški ter pevski zbor. Naj šentpeterčani ne zamude, se udeležiti te proslave in tako počastiti spomin velikega Slomškega.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Tudi Šmarječani nočejo zaostati za šentpeterčani. Tudi oni se zavedajo, da, kdor svojih slavnih prednikov ne časti, njihov naslednik vreden biti ni. Zato pa bodo v nedeljo dne 25. t. m., popoldan po večernicah, proslavili pod okriljem šentpeterskega prosvetnega društva »Skala« Slomškovo proslavo. Prireditve se vrši na župnijskem dvorišču. Na sporedu sta igri »Srce in denar« ter dr. Krekove »Tri sestre«. Nastopi tudi cerkveni pevski zbor ter šentpeterski tamburaši. Slavnostni govor govori tajnik KA g. Kolenc. Šmarječani in sosedje, pridite, ne bode vam žal!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Bralno društvo vabi v nedeljo dne 18. septembra na zanimivo zgodovinsko igro »Kmetski punt«, ki vam nazorno kaže, kako so se nekdaj naši predniki upirali krivicam grajske gospode. Navrgli bomo burko »Vedež«, da bo tudi nekaj za smeh. Med odmori tamburanje in petje. Tokrat se vam ni treba bati, da bi se noge polomile, ker je

Kako delajo vžigalice.

O vžigalicah vemo prav za prav zelo malo. Njih »vžibelka« je daleč v brezmejnih ruskih močvarah. Tam rastejo trepetlike, iz katerih izdelujejo klinčke in tudi škatljice. Po železnici ali po morju pripeljejo debela na Švedsko, kjer jih žage v trenutku razrežejo v kose, dolge po 60 cm. Skorjo, veje in drugo odstranijo z luščilnim strojem, nato razrežejo kose v 2.2 mm tenke trake, ki jih v svežnjih po 60 do 100 plasti razdele v klinčke po 5 cm dolžine. En sam nož izreže iz svežnja na en mah 700 do 1200 klinčkov.

Danes pazijo na to, da odstranijo vsak dro-

Za vlom nagrado.

Baš je bila ura polnoč, ko je skočil g. Andrej s postelje. V sobi eno nadstropje niže, v pisarni njegovega blagajnika, se je nekaj gibalo.

Skraja je bil g. Andrej uverjen, da so to le prazne sanje, že se je hotel obrniti na drugo stran, sumljivo ter rahlo ropotanje le ni ponehalo. Napel je ušesa, čisto natanko je čul korake in škripanje kovinastega orodja. Brezdvomno je bil vlomilec na delu!

G. Andrej je hušnil pokoncu, smuknil v hlače, si nataknil copate ter vzel revolver iz nočne omarice.

Liki mačka se je plazil po stopnicah in že v par sekundah je stal pred vrati sobe, kjer je bila blagajna. Ko je poluknil skozi ključavniško luknjo, je videl ob svitu svetilke za vlomilce obrise moža, ki se je trudil, da bi udri v železno blagajno, ki je bila varna napram vsakemu vlomu.

In baš ta blagajna, mojstrski izdelek njego-

ve tvrdke, je že bila odprta! Nasilnim potom je bilo vlomljeno kljub skrivnim ključavnicam in raznim drugim z zlodejevo zvitostjo izdelanim zaprekam. Presenečenje je vzelo g. Andreju besedo. Slednjič si je le opomogel toliko, da je pripravil samokres za strel in se upal v sobo.

»Roke kvišku!« je zaklical in že je stal pred vlomilcem.

Pri zločinu zasačeni je hotel nekaj odgovoriti, pa v očigled orožju se je udal v svojo usodo. G. Andrej, ki je grozil lopovu s smrtjo, je priškrnil z drugo roko električno luč in si je lahko ogledal nepovabljenega nočnega gosta nekoliko natančneje. Bil je še mlad, prijaznega obraza, gladko obrit, čedno oblečen in z njegovega obraza je odsevala prebrisanost. Oči so gledale razposajeno in usta so se mu kremžila v prezirljiv posmeh.

Držeč revolver pred soboj, se je približal g. Andrej drznežu, mu je preiskal žepe in pri tem poslu je padlo nekaj vlomilskega orodja na tla. Ko je bila preiskava končana, je zavzel g. Andrej zopet strogo črambni položaj.

Pergerjeva dvorana sedaj gladko popodana. Na svidenjel!

Sv. Frančišek v Savinjski dolini. V nedeljo dne 4. septembra je priredilo naše prosvetno društvo pevski koncert v okusno prirejenem Šetejevem kozolcu v Radmirju. Požrtvovalna brata Joško in Ivan Časl sta izvežbala številni pevski zbor 50 pevcev in pevk, ki je odpel nad 20 pesmi v mešanem, moškem ter ženskem zboru, v splošno zadovoljnost vseh navzočih. Prireditve se je udeležilo nad 400 ljudi. Poleg domače so bile častno zastopane skoro vse župnije v naši dekaniji. Koncert je počastil s svojim obiskom pevovodja pevske zveze v Ljubljani, g. profesor Marko Bajuk s svojo soprogo. On je tudi v lepem govoru omenil, da je pesem najdragocenejši zaklad vsakega naroda ter najlepša in najuspešnejša pot naše ljudske prosvete. Odmore je poživil naš tamburaški zbor, ki pa vsled velikega prostora ni prišel tako do veljave, kakor zadnjič na materinski proslavi. Lahko rečemo, da je bila to ena najlepših prireditvev, kar jih je imelo naše društvo tekom 21 let svojega obstoja. — Hvala vsem, ki ste pripomogli, da je vse tako lepo uspelo!

Vojnik. Dne 25. t. m. se vrši v Vojniku za celo novocerkovsko dekanijo proslava 70letnice Slomškove smrti. Ob 10. uri dopoldne bo slavnostna pridiga in slovesna sv. maša v cerkvi. Po sv. maši izven cerkve ali pa v posojilniški dvorani slavnostni zbor z govori, deklamacijami in petjem.

Sv. Križ pri Rogški Slatini. Slomškova proslava se vrši pri nas v nedeljo dne 18. t. m. po sledečem sporedu: Ob 9.30 sprejem bratov Hrvatov v Tržišču. Pridiga o Slomšku: kanonik dr. Al. Merhar. Po sv. maši zborovanje na prostem: Slavnostni govornik prelat dr. Fr. Kovačič iz Maribora. Med govori in pozdravi poje moški zbor iz steklarne. Ob 14.30 slovesne večernice, nato Slomškova akademija. Razdelitev dobitkov društvenega srečolova. Društva iz sosednjih župnij se vljudno vabijo, da pridejo k proslavi v čim večjem številu z zastavami.

»Domoljubni pevci«, zbirka ljudstvu priljubljenih pesmi, broširano 3 Din, vezano 5 Din. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Kako je nastal šah?

Domovina te priljubljene igre je Indija, kjer so začeli igrati šah že v V. stoletju po Kristusu. Neki francoski časopis pripoveduje po sporočilu arabskega pisatelja Al Sefadija, kako je ta priljubljena igra nastala.

Neki indijski samodržec je vladal svoje narode tako slabo, da so že čez malo le začeli mrmrati in vzdihovati vsi njegovi podložniki in da je po vsem kraljestvu nastalo nevzdržno stanje. Bramani in raje, svečeniki, učenjaki, plemiči in politiki, ki so vsemogočnega svojega vladarja na lahko skušali opozoriti na razmere, so si nakopali njegovo nemilost in bili pregnani. Član bramanske kaste, Sesas, sin Daharjev, pa si je izmislil imenitno sredstvo, kako bo vse to dal kralju pod nos, ne da bi ga s tem razžalil. Povabil je vladarja na novo igro, ki jo je sam iznašel — na šah. Vladar je bil te igre silno vesel, modri Sesas pa mu je med igro počasi dopovedoval, da je ta igra nekak znak življenja kraljev: kakor v resničnem življenju ne more kralj, četudi je najvažnejši od vseh, napraviti niti koraka brez pomoči in varstva svojih podložnih, to je kmetov in delavcev — tako tudi pri šahu kralj sam zase ne pomeni nič, ampak le, če ga podpirajo kmetje, tekači itd. — Ta nauk je indijski vladar pred 1500 leti končno razumel in obljubil, da bo spremenil način svojega vladanja in da bo poslej bolje mislil na podložnike, ki jih tako potrebuje, kakor pa nase.

Devica Marija v Brezju. V mariborskem »Večerniku Jutra« piše nekdo o vtisih iz »vsi in žegnanja«, ki je bilo tam, kakor vsako leto na Veliko Gospojnico, pa ni prav za prav z ničem zadovoljen. Najprej se obregne ob ime

»Devica Marija v Brezju«, ki mu ni prav, ker so baje zgodovinarji dognali, da izvira ime od »Brežja«, ker je bilo tam nekdanje jezero. Da je bilo Dravsko polje nekdanje jezero, to je dejstvo, ali samo v prazgodovinski dobi, tedaj pa, cenjeni gospod dopisnik »Večernika«, tam ni bila mogoča nobena cerkva, torej se tudi ni mogel imenovati ne kraj ne cerkev po nobenem bregu ali »brežju«. Da je ime »Devica Marija v Brezju«, tega niso povzročili tisti bolj »papeško« navdahnjeni (kakor piše dopisnik), ampak zgodovina, ker je prvotna kapelica stala v brezju. Nemci so vsled tega pravilno predstavili ime cerkve in kraja v »Maria Frau Stauden«, to je »in den Stauden«. Ako bi bilo pravilno kako »Brežje«, bi bili Nemci gotovo predstavili »Maria am Gestade«. Gre za pristne breze, ki so tam preje gotovo v večjem številu rastle kakor sedaj. — Ne vem, kje je dopisnik dognal, da je bila cerkev pozidana v letih 1610 do 1618. Orožen I. trdi, da je bila tam najprej sezidana mala kapelica v čast Marije Device leta 1587, cerkev pa v letu 1595. In ker je stala v brezju, so jo imenovali »Devica Marija v Brezju«, Nemci pa »Maria Frau Stauden«, kakor n. pr. na Koroškem »St. Peter im Holz«. Ljudstvo samo ni govorilo: grem v »Brezje«, ampak samo: grem k »Devici Mariji«, meneč »D. M. v Brezju«. Šele, odkar je šola začela nepravilno učiti, da so to »Brezje«, je začela tudi mladina tako govoriti. Oblast pa je končno odločila, da se imenuje kraj kakor cerkev pravilno »Devica Marija v Brezju«, s čem se bodo morali tisti sprijazniti, kateri mogoče ne slišijo radi ime Device Marije. — Da so se breze, katere je »nekdo« zasadil okoli cerkve, uničile, je škoda. Ali škoda je še bolj tiste mogočne, zgodovinske lipe, ki je stala na trati pred cerkvijo, in ki jo je tudi »nekdo« pustil podreti pod pretvezo, da je suha. Ali izkazalo se je, da je bilo drevo še tako zdravo in čvrsto, da so deblo komaj mogli razžagati. — Dopisnika motijo tudi venci iz papirja, ki vise v cerkvi, ali to je stvar naziranja, o čem se ne da govoriti. Odkod pa bi naj dekleta iz Zrkove in Dolgoš vzele zadostno množino svežega cvetja pri tej strašni suši? — Kakor dopisnik trdi, je g. šolski upravitelj takorekoč mnenja, da za kmete iz Zrkove in Dolgoš pravzaprav ni krize — takemu naziranju se je čuditi, ako

»Nikar ne streljajte«, ga je miril bandit, »moram se z vami pogovoriti.«

»Gotovo se hočete opravičiti, kaj ne? Torej dobro, ako se ne ga, vas ne bom ustrelil, ampak le poklical policijo.«

G. Andrej je stegnil roko, da bi dvignil telefonsko slušalko.

»Samo trenutek!« ga je prekinil vlomilec s tako zapovedujočim glasom, da fabrikant ni segel po telefonu.

Bandit je porabil kratek odmor, da se je dotaknil g. Andreja z vprašanjem:

»Mar mi je čast, da lahko govorim z gospodom Andrejem?«

»Seveda. Pa to ne spada k zločinski zadevi. Ali me poznate?«

»Kakor se pač vzame«, je odgovoril tolovaj brezbrizno. »V Parizu vas pač vsakdo pozna... Kako pač ne pri reklamah, katero ste objavljali po časopisju... Sploh pa«, je nadaljeval in pokazal s prstom na blagajno, »mi morate tudi vi priznati, da nisem opravil slabo vlomilskega posla!«

G. Andreja se je vedno bolj polasčalo preseenečenje, ni vedel, kaj bi naj odgovoril. Ozrl se je zopet proti telefonu. Vlomilcu je že bilo jasno, da je dobil igro. Z neverjetno drznostjo je sedel fabrikantu nasproti in pričel:

»Vaša velika reklama je bila goljufija. Od vas izdelane blagajne se dajo z lahkoto odpreti kakor vse druge! Da govorim čisto istino, vidite vendar na lastne oči! Mož, kakor jaz, ki vrši komaj dve leti poklic, je vlomil tekom ene ure z lahkoto v tolikanj hvaljeno blagajno. V resnici ste baš vi oni stric, ki krade denar iz žepov občinstva in ne — jaz!«

»Veste kaj — tak očitek je pa že prehud!« je komaj iztiščal iz sebe g. Andrej.

Mož pa je nadaljeval brezobzirno:

»Le pustite me vtakniti pod ključ! Jaz vam bom napravil pri sodnikih reklamo in še celo zastonj! Naročil si bom kot zagovornika najboljšega pariškega advokata, kar bo prisililo časopisje, da se bo pečalo v vseh podrobnostih z mojim slučajem. Celi svet bo zvedel, da so proti vlomju naj-

bec lesa, vsako nevarnost, ob kateri bi se utegnil človek pozneje raniti v prst. Tudi to se zgodi mašinsko, v velikem, vrtečem se bobnu, v katerem se klinčki obrusijo drug ob drugem in se fino izpolirajo.

Čim pridejo iz bobna, jih stresejo v drug stroj, ki jih uravna v enakomerne plasti, enega poleg drugega, in sicer v posebnih zabojih. Z zabojem pridejo v nadaljnji stroj, kjer jih nevidna mehanična roka potisne v nešteto majhnih luknjic, sakega v posebno luknjico, in od tu v notranjost stroja, kjer se avtomatično parafinirajo, da pozneje bolje gorijo, in dobe svoje kapice.

se pogleda na polja teh vasi, kako vsled suše izgledajo! Kako se kmetu godi, g. šolski upravitelj lahko takoj ugotovi, ako pomisli, da edini mesar pri Devici Mariji v Brezju prodaja prav dobro govedino po 4 Din 1 kg. Koliko je potem kmet prejel za 1 kg žive teže? — Kar se pa baje »hreščech« grgelj tiče, o katerih dopisnik piše, naj se obrne na g. mojstra Brandla v Mariboru, ki jih je pred nedavnim popravil, morebiti mu zna on povedati, zakaj hreščijo! — Radi šolskega poslopa, katero se dopisniku tudi ne dopade, pa naj napravi odgovorno prejšnjo šolsko nadoblast, ki je svoječasno načrt za zidavo nove šole pregledala in odobrila. Za tedanje razmere je bila nova šola primerna in zadostna, moremo pa g. dopisniku razodeti še to tajnost, da so se celo v stari šoli (Bog nas pokrižaj!) fantje in dekleta prav dobro naučili čitati, računati itd. in da pri tem niso zgubili vida, tudi ne postali kratkovidni!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Tukaj smo pokopali 75letnega Jakoba Kukovca, ki je bil vzgleden krščanski mož in dober gospodar. Lansko leto je obhajal v družbi otrok in sorodnikov zlato poroko. Ganljivo je bilo, ko so ga nesli na pokopališče 4 sinovi in ko so sinovi in hčere z materjo vred med sv. mašo pristopili k mizi Gospodovi. Blagi mož, počivaj v miru, preostalim naše sožalje!

Konjice. Veliko zanimanje, zlasti v krogih duhovščine, je vladalo te dni za zanimivo sodno razpravo, ki se je vršila pri tukajšnjem okrajnem sodišču proti g. arhidiakonu Francu Tovorniku. Matilda Kmetec je svoj čas po svojem zastopniku dr. Ervinu Mejaku vložila tožbo proti g. arhidiakonu zaradi razžaljenja časti, ker jo je kot dušni pastir pokaral. Pri razpravi, ki se je vršila pred celjskim sodiščem, je bil g. arhidiakon Tovornik obsojen zaradi prestopka zoper čast pogojno za 1 leto na denarno kazen 600 Din in na plačilo stroškov. Toda njegov zastopnik dr. Franjo Macarol je proti razsodbi napravil priziv na apelacijsko sodišče v Ljubljani, kateremu je bilo tudi ugodeno. Apelacijsko sodišče se je namreč postavilo na stališče, da ima dušni pastir pravico in dolžnost, skrbeti za javno moralo in tudi pokarati, pri čemer sme rabiti tudi ostreje izraze, če ima za to dovolj podlage. Zato se je vršila sedaj nova razprava pred

tukajšnjim okrajnim sodiščem. Matildo Kmetec je zopet zastopal dr. Mejak, g. arhidiakona Tovornika pa dr. Macarol. Sodišče je izreklo oprostilno razsodbo, ker so bili podani dovolj jasni dokazi, da je g. arhidiakon kot dušni pastir storil samo svojo dolžnost. Ta razsodba bo zanimala zlasti dušne pastirje. Radovedni smo, ali bodo tudi sedaj o tej oprostilni razsodbi poročali »Jutro« in »Večernik« tako obširno, kakor svojčas o obsodbi.

Sv. Frančišek v Savinjski dolini. Zopet se je nabralo nekaj novic, katere naj zaupamo »Gospodarjevim« vrsticam. Na Veliko Gospojnico smo imeli v Radmirju prirčno slavnost, namreč blagoslovitev prenovljene vaške kaple, katero je na lastne stroške dala prenoviti za vse dobro vneta tukajšnja trgovka gdč. Zagožen, ki je tudi kupila za kapelico novi kip Lurške M. B. Kapelico je okusno preslikal g. Vipotnik iz Žalca. Blagoslovitev pa je izvršil g. župnik Vogrinec, ki je v jedrnatem nagovoru opisal pomen številnih kapelic po naših lepih slovenskih vaseh. Slovesnost je povzdignil še pevski zbor, moški in mešani, ki je pod vodstvom g. organista Natlačena in akademika g. Časla zapel več Marijinih ter narodnih pesmic. — Naše župnišče je dobilo lepo novo streho. Dosedanjo leseno je nadomestila opeka iz celjske opekarne. Izvršila so se tudi še nekatera popravila pri cerkvi in župnijskih gospodarskih poslopih. — Razrešen je svojih dolžnosti g. Marko Blekač, posestnik v Okonini ter bivši oblastni poslanec, ki je skozi 11 let vestno vodil županske in tajniške posle obširne rečičke občine, v blagor vseh občanov. Takim možem čast in priznanje!

Šmartno v Rožni dolini. V nedeljo dne 4. t. m. je doživela prijazna župnija Šmartno v Rožni dolini dan, kakor ima malo zapisanih v svoji župnijski kroniki. Vsa župnija je tekmovala, da na dostojen način proslavi svojega duhovnega očeta, preč. g. duhovnega svetnika Franca Ozvatiča, šmartinskega župnika, kar je mož za svoje delo tudi zaslužil. Tri jubileje je praznovala ta dan šmartinska fara: 30letnico mašništva, 20letnico, kar g. svetnik skrbi po očetovsko za njemu izročene duše in 20letnico ustanovitve dekliške Marijine družbe. Bilo bi dolgo delo popisovati vse zasluge g. svetnika za župnijo Šmartno v Rožni dol.

Kot dušnemu pastirju mu je bila vedno najbolj pri srcu cerkev. Komaj je pred 20 leti prišel v Šmartno, je že ustanovil dekliško Marijino družbo, dve leti za tem fantovsko, polagal veliko skrbí dobremu cerkvenemu petju, prenovil takoreč celo cerkev, od znotraj in od zunaj, nabavil nove zvonove, bil vedno na mestu kot spovednik in oznanjevalec božje besede na prižnici. Spravil je prej razrvano faro v najlepši red, tako da moremo danes o njegovi župniji trditi, da je to en hlev in en pastir. Pa tudi njegovo delo izven cerkve: pomagal je s svojim modrim nasvetom pri Sadjarski in kmetijski zadrugi, bil vedno mož na mestu, kadar je bilo treba svetovati pri občini, storil veliko dobrega za reveže in posebno rad podpiral dijake, z eno besedo povedano: pokazal se je vedno celega moža. Pri vsem tem pa je ostal skromen in ponižen ter ni hotel dati na razpolago niti svoje slike. Da se vsaj malo oddolži svojemu duhovnemu pastirju za delo, ki ga je g. duhovni svetnik opravil tekom 20 let, je skočila na noge vsa fara in pokazala, kako zna ceniti delo in zasluge tistim, ki z ljudstvom živijo, zanj delajo, se z njim veselijo in trpijo.

Sv. Vid pri Grobelnem. Prav lepo in pomenljivo slovesnost smo obhajali popoldne praznika »male maše« ali male Gospojnice: blagoslovitev novega Gasilskega doma. V nabitto polni cerkvi smo po slovesnih večernicah zapeli dolžno zahvalo za srečno izvršeno delo, ki pomeni prav primerno olepšavo prijazne vasi okrog Sv. Vida in bo časten spomenik vztrajne požrtvovalnosti in velikega navdušenja domačinov za gasilsko idejo. Ob asistenci šmarskega dekana Loma in g. kaplana Rančigaja nam je g. prof. mons. Vreže iz Maribora po bodrilnem nagovoru blagoslovil naš lični novi dom in vsa orodja, ki se bodo v njem shranjevala bližnjemu v pomoč. Gospod župni načelnik Golgranc, ki je pred slovesnostjo vodil javno vajo na bližnji višini Bodreža, je pohvalil izvežbanost in pripravljenost domačih in sosednjih gasilcev iz Šmarja, Mestinj, Rogaske Slatine, Št. Jurja, Slivnice in Ponikve ter jim želel veliko napredovanja v njihovem bogu- in človekoljubnem stremljenju bližnjemu na pomoč. Član domačega gasilstva pa se je zahvaljeval vsem dobrotnikom novega doma in še posebno hva-

V tovarni stoji potem še neštevilno strojev, ki izrezujejo škatlice, jih olepijo s papirjem in etiketami. Škatljice z notranjim delom in z gotovimi vžigalicami pridejo nazadnje še v poslednji stroj, ki pograbi točno 60 do 65 vžigalic, odpre škatljico, jo napolni, zapre in odda rokam, ki jo že čakajo. Stroj napolni na ta način vsako uro 6000 škatljic, ki jih nato zavijejo in oddajo v promet.

Pošteni davkoplačevalci.

Lani je prvič dovolila angleška davčna uprava plačevanje davkov v obrokih. Plačevalci, ki niso mogli

bolj zavarovane Andrejeve blagajne navadna goljufija in jim je kos vsak vlomilec začetnik! Vas pa, g. Andrej, ne čaka samo gospodarski polom, še celo osramočenje pred vso javnostjo. Izdelovatelj mojstrskih blagajn, v katere je vlom malenkost! Kar čestitam vam! — Le telefonirajte!« je še pripomnil bandit.

»Hm, ne bom vas ovadil«, je mrmral g. Andrej, kakor bi se opravičeval iz groba. »Že vidim, da ste zapeljan dečko, bom opustil ovadbo. Odpuštim vam in glejte, da se poberete iz sobe!«

Nahruljenemu se nikakor ni mudilo, da bi se bil oklenil ponudbe. »Zakaj neki?« je rekel, »da bom spet gladoval? Odkrito vam priznam, da se ne bojim ječe, bom v njej vsaj sit.«

»Pa vendar, človek božji . . . kje pa je vaša čast?«

»Časti se še ni nikdo najedel . . . Le ukrenite, da bom zaprt, celo prosim vas za to uslugo! Ah, ne . . . Še bolj bo, če stopim sam na policijo in se javim.«

»Če bi vam pa dal nekaj denarja?« je govoril

v presledkih g. Andrej, ki je bil že v strahu, da bo tolovaj res izpolnil grožnjo.

»Le nekaj dinarjev bi mi vrgli in bom že danes zjutraj zopet brez drobtinice kruha. Ne, ne, prijatelj, mi je že ljubša ječa.«

»Naj bo 1000 Din.«

»Vam ne bo težko, ako pomnožite tisoč s trideset.«

»Tudi ta znesek vam izplačam«, je vzdihnil g. Andrej. Stopil je k blagajni, vzel iz nje denar in je odšel spokornemu grešniku 30.000 Din.

»O najunem srečanju pa ne boste ničesar omenili«, je še prosil g. Andrej.

»Na dušo zakleto ne«, mu je zagotavljal vlomilec, se je še spoštljivo odkril in zginil v noč.

Fabrikant Andrej je še vedno stal nepremično v blagajniški sobi, ves zbit vsled izrednega doživljanja. Slednjič si je toliko opomogel, da je zaprl vlomljeno blagajno, na kateri ni bilo zapaziti niti najmanjše sledi, da bi bila odprta nasilnim potom. Težkih korakov se je podal v svojo spalnico. Celó noč ni zatisnil očesa.

Drugo jutro ga je bolela glava, ko je šel v pi-

ležno omenjal poživovalno ljubezen in radodarnost mnogoštevilnih botrov blagoslovljene stavbe. Težko smo pogrešali tako pri cerkveni slovesnosti kakor pri naslednji domači veselici našega g. župnika, ki nam je zadnje dni hudo zbolel. Pa molili smo skupno za njegovo okrevanje in vdanost v težki bolezni.

Šmarje pri Jelšah. In zopet se je skazal sv. Rok ljubljence domače in sosednjih dekanij. V nedeljo sladkega imena Marijinega se je zopet zbrala velika množica romarjev (in še posebe moških) v naši sloviti in priljubljeni cerkvi, kjer so se darovale tri sv. maše in so nam tolmačili zaupanje na priprošnje Matere božje in sv. Roka. Ganljiva je bila končna zahvalnica za srečno pogašenje ognja, ki je nam dne 8. septembra 1930 ogrožal našo krasotico, in pa zahvala za dokončanih 40 let blagoslovljenega dušno-pastirskega delovanja našega g. dekana Fr. Ks. Loma. Bog daj vrlemu našemu dušnemu pastirju tudi še zlato in biserno sv. mašo med nami obhajati! — Tukajšnja strelska družba je imela zadnjo nedeljo svojo veselico na Bobovem. — Prav dobro se je za naše razmere v letošnjem vročem poletju obnešlo lani otvorjeno novo kopališče. Strahovito slabo pa bi bilo, če bi se tudi pri nas razpasla obžalovanja vredna razvada rabljenja noža pri fantovskih spopadih, kakor je bilo to baje te dni na Pečici in še celo nedaleč od naših dosedaj toliko spoštovanih Stranj. Nož in pa fantovski ponos pač ne sodita skupaj. Treba bo fantovskih organizacij za oliko in proti alkoholu in proti — nožu!

Laško. Šmihelska nedelja se obhaja vsako leto zadnjo nedeljo septembra, letos torej 25. septembra. Pričakujemo ljube romarje tudi iz drugih župnij. Bodi nam sv. Mihael varuh in pomočnik!

Sv. Krištof pri Laškem. Zvonarna »Zvonoglas« v Mariboru je za našo cerkvico nabavila dva zvona. Iste je tudi potegnili njen monter v zvonik. Zvonovi imajo nadvse lepo zvoneč in brneč glas. Tovarna tudi ni računala in na zvone vlila brezplačno po eno sliko. Zato ji iz tega mesta podpisana cerkvena ključarja izrekava javno zahvalo za veliko naklonjenost in vse priznanje. Vsem, kateri želijo naročiti zvonove, lahko livarno toplo priporočava. — Sv. Krištof pri Laškem, dne 3. sept. 1932. —

Cerkvena ključarja: Anton Petek, Karl Kladnik.

Medija-Izlake. Letošnja suša je napravila zlasti v hribovitih krajih mnogo škode. Naši kmetje bodo imeli v pričo suše občutno pomanjkanje krme. Zadnje dni pa se nas je vendar usmili nebo, angelska nedelja pa nam je prinesla spremembo, ta dan je dež do dobra namočil izsušeno zemljo. — Turisti so si dogradili svoj dom na prijazni, 1206 m visoki Čemšeniški planini. Od tu je tudi lep razgled na vse strani naše lepe domovine.

Zagorje ob Savi. Vršil se je običajni romarski shod na Kumu. Lepo vreme je privabilo na to najvišjo goro v Dolenjskem gričevju (1219 m) nad 4000 romarjev. Kum je izmed vseh manjših gora znan radi lepega razgleda po vsej Dolenjski, po Zasavju, po obronkih štajerskih hribov tja do Pece na Koroškem in Donačke gore pri Rogaški Slatini. Na Kumu sta dve cerkvi in sicer sv. Neže in sv. Jošta. Res prav lušno je bilo ta dan!

Moers-Meerbeck (Nemčija). Začetkom meseca avgusta t.l. sta praznovala naša dva člana društva sv. Barbare jubilej srebrne poroke. Prvi je bil dober član in zaveden katoliški mož Jožef s soprogo Ano Mlinarič, doma iz Zabukovja pri Sevnici. Drugi je praznoval Alojz in soproga Cecilija Leskovar, doma iz Velenja pri Celju. Obema je društvo izročilo srčne čestitke z željo, da bi doživeli še zlato poroko. — Nenavadno je nas presenečila vest in spravila vso tukajšnjo slovensko kolonijo v hudo razburjenje, da je naš priljubljeni g. Berislav Deželič, dosedanji izseljeniški izaslanik v Düsseldorfu, iz državne službe odpuščen. Bil je po celi koloniji zelo priljubljen, ker je tudi skrbel po očetovsko za nas. Vsak, kdor se je obrnil na g. Deželiča s kako prošnjo, je bil uverjen, da mu bo izposlovana in to tudi v najtežjem slučaju. Želimo mu, da bi mu pravični in ljubeznivi Bog podaril novo in lažje mesto, kakor ga je imel. Vse za pravico, vero, dom in domovino. Obenem se pa spominjamo in priporočimo vse naše odpadnike in zabredle sv. Evharistiji na 71. evharističnem kongresu v Essenu. — Mirno v Gospodu je zaspal naš član Jožef Zorko v 63. letu starosti. Imenovani je bil ustanovitelj društva sv. Barbare ter večletni vestni odbornik, zvest narodu, zvest katoliški veri ter ves čas

svojega bivanja v Nemčiji naročnik slovenskih katoliških časopisov. Bil je pri vseh zelo priljubljen, kar je pokazal tudi njegov pogreb. Pri odprtem grobu se je poslovil od njega predsednik društva sv. Barbare g. Ivan Lindič v zelo ginjenih besedah in ga priporočil v večni mir. Imenovani je bil doma iz Velenja pri Celju. — Naši izletniki v domovino so se srečno vrnili, vsled hude gospodarske krize in pomanjkanja denarnih sredstev se je udeležilo samo 29 oseb. Zastopal je naše izseljence za Nemčijo g. Franjo Vabič iz Homberg-Hochheide, ki je dobro izpeljal svojo nalogo. Vsem rojakom v domovini kakor tudi vsem bralcem katoliškega časopisja pošiljamo srčne bratske pozdrave in jim ključemo: vse za Boga, vero, dom in domovino!

Vprašanja in odgovori.

B. F. v št. J.: Pogorel mi je 12 let star hlev. Škoda znaša gotovo okoli 50.000 Din, kakor mi je privatno cenil cenilec. Zavarovano sem imel poslopje za 45.000 Din. Zavarovalnica (žalibog sem imel zavarovano pri neki tuji družbi) mi ponuja samo 22.000 Din. Podpisati nisem hotel nič in zahtevam novo cenitev in popolno izplačilo svote 45.000 Din. Kako naj postopam, da dosežem svojo pravico?

Odgovor: Ako je bilo poslopje res vredno ob času požara 50.000 Din, mora Vam zavarovalnica izplačati višjo odškodnino. Opozorjamo Vas pa, da ste s 45.000 Din bili podzavarovani in ne za celo vrednost. Radi tega nimate pravice do celotne zavarovalnine, ampak nekaj malega manj. Ker je stavba satare 12 let, ima zavarovalnica pravico odračunati vsako leto okoli pol odstotka vrednosti, to je skupno največ 6%. Če je stavba res vredna 50.000 Din, imate pravico, da dobite odračunavši 5000 Din podzavarovanja in 6% starostne obrabe 3000 Din, še vendarle 37.000 Din, torej 15.000 Din več, kakor Vam je dotična zavarovalnica ponudila. Po zakonu imate tudi pravico, da imenujete za cenitev škode svojega cenilca-strokovnjaka v razsodišče. Javite zavarovalnici naslov istega in zahtevajte razsodišče. Pri podpisu zapisnika pa strogo pazite, kaj podpišete. Ako želite natančnejše informacije glede postopanja pri zavarova-

sarno svojega velikega podjetja. Nočno srečanje ga je oropalo samozavesti in dozdevalo se mu je, kakor bi mu bil prerezal vlomilec življenski živec.

Že opoldne je prejel pismo, katerega je odprl in čital:

»Spoštovani gospod!

Dober človek ste in vaše blagajne so uprav izborne — to vam naj bo v pomirjenje! Ako se mi je posrečilo, da sem vašo najnovejšo blagajno odprl z lahkoto, je temu kriv vaš blagajnik, ki je pozabil ključ v blagajni in povrh je še pustil na pisalni mizi za včerajšnji dan in noč določeno skrivno znamenje. To je bila velika neprevidnost vašega uradnika, katerega primite pošteno za ušesa! — Z odkritim spoštovanjem — kalilec nočnega miru.«

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 9 Din.

Priporočam svoje lasne izdelke kakor kotlje za žganje in za vodo ter perilo, posodo za kuhanje, cevi vseh vrst za tovarne, različne aparate. Izvršujem tudi točno in solidno vsa v moje stroko spadajoča dela po brezkonkurenčnih cenah. — Vse vrste novjših sistemov »Alfa«.

plačati odmerjenega davka, so lahko sklenili s svojim kontrolorjem preprosto pogodbo. Obljubiti so mu morali v uradnih prostorih, da bodo ob določenih obrokih redno poravnali obroke. Malokdo je verjel, da bodo plačevalci zvesti dani besedi. Dnevnik so prerokovali, da bo imela davkarija samo veliko sitnosti. Zdaj je izšlo uradno obvestilo, da se je v celem poslužilo plačevanja pod častno besedo do 2000 davčnih obveznikov. Vsi razen enega samega zamudnika so stalno redno na prvo zahtevo plačali svoje obroke.

Širite „Slov. Gospodarja“!

njih in v zadevi požarnih odškodnin. Vam svetujemo, da se obrnete na g. Franjo Žebota, glavnega zastopnika Vzajemne zavarovalnice v Mariboru, Loška ulica 10.

Ivan Š., K. pri Sl. B.: K meni je prišel neki agent »Jadranske zavarovalne družbe«. Nagovoril me je, da se zavarujem pri njem proti požaru. Pozneje pa sem zvedel, da je »Jadranska« prav za prav »Adriatica« in ima glavni sedež v Italiji. Prosim pojasnila?

Odgovor: V »Compassu«, finančnem letopisu za leto 1932, je na strani 822 pod zaglavjem »Tuje zavarovalnice« (predmetni zvezek »Compassa« se tiče le Jugoslavije) tiskano: »Riunione Adriatica di Sicurtà« — »Jadransko osiguravajuće društvo. Sedež v Trstu (1883)«. Na strani 962 iste knjige je navedeno še »Uprava družbe: Ravnateljski svet: Av. Eugenio Brunner, predsednik, Gr. Uff. dott. Arnoldo Frigessi di Rattalma, podpredsednik, Caf. Uff. dott. Alessandro G. Afenduli, gr. Uff. Angelo Carminati (član italijanskega senata) itd.« Na strani 963 istega letopisa čitamo nadalje: »Koncernu Riunione Adriatica pripadajo sledeče zavarovalnice: Assicuratrice Italiana, Milano; Lloyd Siciliano, Roma itd.« Natančnejše podatke o tem dobite v »Compassu«, ki izhaja na Dunaju. Knjigo dobite v Zagrebu, Berislavičeva ulica 7.

Okostnjak med dragulji.

Angleško javnost zanima zadnje dni smrt 78letne Polly Fitz-Patrick. Gospa je kupila pred sedmimi leti eno najlepših palač v Brightonu ter jo opremila z najdragocenejšim pohištvo. Ko je bilo vse pripravljeno za stanovanje, se je tudi uselila.

Zadnja leta gospe ni nikdo več videl. Njeni sosedi so se zaman trudili, da bi stopili s čudno starko v prijateljske stike. Njena palača je bila in ostala — skrbno zaklenjena. Na delo ni bil poklican k njej nobeden posel, nobeden vrtnar. Samotarka je oskrbovala sama celo gospodinjstvo, kljub temu, da je bila telesno zelo slabotna. Vsak dan krog poldne se je pojavil pred palačo natakari iz najboljšega hotela, ki je postavil izborno kosilo na stopnice pred vilo. Tudi on ni nikdar videl samotarko v obraz. Vsakokrat, ko je odložil jedi, so se odprla vrata le toliko, da se je prikazala skozi odprto roka, ki je potegnila jedi v vežo.

Tekom zadnjih 7 let, ko ni bilo starke več na spregled, so raznašali njeni sosedi najbolj čudne izmišljotine o čudaški ženski. Govorice so znatno narasle, ko je lepega dne izostal celo natakari s kosilom in bi naj neznanka žive la brez hrane. Čakali so dneve, tedne in mesece — krog skrivnostne palače ni bilo opaziti nobenega življenjskega znamenja. Slednjič so se sosedi vendarle ojunali in javili po preteku treh mesecev zadevo policiji.

Pojavili so se stražniki pred skrbno zaklenjenimi vrati palače in udrli v notrajnost. Po dolgem iskanju so zadeli v neznatni luknji na ta-le strahoten prizor: Okostnjak stare gospe, o kateri ni znal nikdo kaj gotovega, je bil sklonjen preko velike, z železom obite skrinje. Odstranili so ostanke trupla, odprli skrinjo, ki je bila do vrha napolnjena z briljanti, safiri in drugimi dragulji. Med nepregledno množino

dragocenih kamnov so odkrili na izreden način brušene dijamante, ki so vloženi v platin in predstavljajo izredno vrednost. Na dnu skrinje so zadeli na oporoko baronice Couyers, ki je umrla pred leti. V okostnjaku sedaj umrle čudaške samotarke so dognali, po najdenem testamentu služkinjo baronice, kateri je sporočila plemenitašinja po smrti celotno ogromno premoženje v denarju, dragocenostih in premičninah. Policija si je tudi razložila, zakaj da se je nekdanja služkinja in poznejša večkratna milijonarka zaklepala v palačo in ni pustila nikogar blizu. Hotela je v hvaležnosti živeti le spominu umrle gospodarice. Radi tega se je ogibala vsakega občejanja s sosedi in radi tega je tudi celih 7 let ni videl v obraz nobeden od prebivalcev iz mesta Brighton. Skoraj neprecenljivo premoženje starke bo pripadlo državi, ker nima nobenih potomcev ali sorodnikov.

Raznočrnosti.

Ali so res zatrli vero v Rusiji? Monakovski list »Gral« priobčuje članek iz peresa kneza Obolenskega o verskem pokretu v Rusiji. Tajne verske organizacije se ustanavljajo na Kavkazu in ob Črnem morju. Vladni krogi to vedo, so pa brez moči, kajti v kavkaških gorah je težko izslediti dobro skrite organizacije. Mladi inženjerji, delavci ter komunistična omladina že dolgo hodi jo na Kavkaz na počitnice in nihče ne more tem letoviščarjem braniti, da bi ne preživeli počitnic ob morju ali v gorah. Boljševiki vedo, da so kolektivna gospodarstva na Kavkazu, ki jih je zelo mnogo, močno podobna po svojem ustroju in načinu življenja verskim združbam, sektam in celo samostanom. Na zunan je pa vse tako normalno, da je težko najti razlog za preganjanje. — Povratek k veri, ki zavzema med prebivalstvom Rusije vedno večji obseg, se pa ne omejuje samo na mlado pokolenje. Neki ruski duhovnik je izjavil, da zanimata zdaj ruski narod le samo dva problema in sicer kruh in Bog. Če prav je strogo prepovedano govoriti o veri, ali delati za njo propagando, se govori o veri povsod, kjer se sestajajo ljudje. Posebno veliko je zanimanje za vero med ženskami. Tajne verske organizacije, takozvana viteška bratstva, ki jih je začela ustanavljati nedavno ruska mladina, se hitro širijo.

Dva tedna živ z razparanim srcem. V nekem strokovnem listu poroča dunajski zdravnik dr. Petrowych o možu, ki je 13 dni, torej skoraj dva tedna, živel z razpočenim srcem. Srce je utripalo v tem času z neverjetno življenjsko silo. Pri dviganju nekega bremena je mladi mož hipoma začutil bolečino v levi strani prsi in dihanje mu je zastajalo.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da »Franz Josefova« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Spanje v svežem perilu

je zdravo in najboljše okrepčilo za

telo in duha. Zdravo spanje podaljša življenje! Kako poceni Vam preskrbi — Persil — to prijetnost. Perilo, ki je oprano s Persilom postane sveže in dehteče.

Mislite vedno na to!

Pranje s Persilom

je zelo enostavno:

Raztopite Persil v mrzli vodi, 1 zavitek zadostuje za 25–30 litrov. Perilo se naj kuha 1/4 ure, nato ga dobro izperite, najprej v topli potem v mrzli vodi.

Persil za vsako perilo!

Spravili so ga v bolnišnico. Znamenja so kazala, da mu je počilo srce. Ko so ga po smrti raztelesili, so videli, da je res tako. Živ pa je ostal toliko časa le zaradi tega, ker je kri lahko uhajala v prsno duplino in ni ovirala dosti delovanja srca. Čeprav gre le za izjemen, izredno redek primer, vendar dokazuje to žilavost človekovo.

Čarebna ura. V času, ko so začeli razmišljati o uporabi električne sile v porabljive namene, je sestavil neki nemški učenjak uro, ki si je od nje obetal, da bo šla 50 let, ne da bi jo bilo treba navijati. Njegova ura je bila zasnovana na dveh elektromagnetih, ki sta po vrsti odbijala nihalo, čigar nihanje je prestrezalo majhno kolesce in ga prenašalo na uro. Gonilno silo sta dovajali dve medeninasti plošči, zakopani v zemljo. Njuno oksidiranje je dajalo električno moč in tako naj bi bila sestavljena čudodelna ura. Ker bi bili lahko medeninasti plošči, ki je bilo od njiju vse odvisno, vzdržali vsaj 50 let, si je izumitelj obetal, da bo njegova ura pravilno merila čas najmanj pol stoletja. Ura je bila srečno narejena in šla je samo — eden dan! Drugega dne jo je namreč neki zlobnež ali babjevernež uničil.

Umetni človek ni novost. Zadnja leta večkrat beremo o poskusih, napraviti stroj, ki bi bil po zunanji napravi podoben človeškemu telesu in ki bi lahko izvrševal nekatera dela kakor pravi človek. Češki pisatelj Čapek je napisal o tem umetnem človeku, ki ga nazivlja robot, celo dramo. Vendar moramo ugotoviti, da ti poskusi, ki so bolj podobni igračkam, niso niti novi. Robote so poznali že stari Egipčani. V zgodovini beremo, da so v Egiptu že l. 1285 pred Kristusom poznali stroj, ki je bil po zunanosti podoben človeku in ki ga je bilo treba samo sprožiti, pa je izvrševal določeni posel. Kralj Ptolomej Philadelphos je napravil takega umetnega sužnja, ki je nad njim vihtel pahljačo iz nojevih peres in ga hladil. Slavni učenjak Albertus Magnus je iznašel stroj, ki je bil tudi podoben človeku in ki mu je odpiral vrata. Leta 1770 je iznašel Švicar Peter Alojzij Drog umetnega človeka, ki je bil tako umetno sestavljen, da je mogel celo avtomatično kopirati njegove risbe. Kakor vidimo, ni na našem ljubem svetu nobena stvar nova.

Moderna Robinzona. V Berlin je prišlo pismo od profesorja dr. Fr. Ritterja, ki se je naselil s soprogo pred tremi leti na neobljudenem otočju v Želvji skupini (Galapagos) blizu ravnika. Ta otočje, ki sta si ga izbrala nova Robinzona, se imenuje Floreana, ker se odlikuje po posebno bujnim rastlinstvu. V teku zadnjih 24 mesecev so samo le dvakrat obiskali otočje tuji ljudje. Zadnji izmed obiskovalcev je bil neki »Robinzonov« prijatelj, ki mu je prinesel jako koristno darilo, močnega mladega osla. Ritter in žena opravljata sama vse potrebne posle, živita od sadja in zelenjave lastnega pridelka ter ves čas shajata brez mesa in kruha. Prve mesece sta prebila v zasilni, v naglici postavljeni bajti. Pozneje sta morala zgraditi močnejšo hišo in visok plot, ker so zaloge živil privabile sicer nevarne, a nadležne glodavce, miši in druge. Dr. Ritter in njegova žena se nista naveličala samote in pišeta, da nikakor ne pogršata nemirne Evrope. Družba dveh udomačenih opic jima popolnoma zadostuje. Otočje Floreana se jima zdi pravi raj. Ne moreta prehvaliti zdrave in okusne prehrane, ki jo jim daje krompir, banane, pomaranče, limone in sok sladkornega trsja. Le redkokedaj se prikaže daleč na obzorju dim mimoplovečega parnika, ki spomni »Robinzona« na nekdanjo sitno, težko, hrupno življenje. »V sličnih trenutkih sva dvakrat srečna, da sva se poslovila za vselej od stare domovine«, sklepata pismo. »Nikakor naju ne pomilujta, če nama nočete zavidati.«

Kako si lisica pomaga v sili? Lisica kaže svojo duhovitost pred vsem po zimi, kadar leži v gozdu sneg ter ji preti smrt od lakote. Pritava iz gozda ven na polje. Mukoma premika noge, se od časa do časa vleže, naredi pet korakov in zopet počepne. Takoj je videti, da je bolna in onemogla. Naposled mora poginiti. Zadnji krč preleti šape, ki postanejo potem nepremične. Izbuljene oči ugasnejo. Tako leži lisica prav dolgo, od 50 minut do dveh ur. Vrane in sra-

ke zapazijo kosilo. Z veselimi kričanjem pohlepno krožijo nad mrtvo lisico. Previdno se spuščajo na sneg, postrani gledajo mrhovino in se naposled odprtimi kljuni zakadijo v plen. A lisica v tem trenutku nenadno oživi. Besno plane med ptice in zagrabi včasih tudi dve ali tri vrane. Lovca je velikokrat opazoval ta prizor. Nekoč je bil pričča zanimivejšega izjemnega postopanja. Lisica je ujela mlado vrano. A ta plen se ji je menda zdel prepičel. Zdrobila je ptici peroti in noge, ne da bi jo zadavila, ter se skrila poleg v grmovju. Pohabljenec je divje vpil. Na krik je kmalu priletelo več vran. Zdaj je skočila ptica iz grma, ujela in zadavila še največjo vrano. Ista usoda je takoj doletela tudi mlado pohabljeno vrano, ker je ni potrebovala lisica več za vabo!

Po zaključku lista došle vesti in novice.

Zmešnjave v Nemčiji. Za dne 12. septembra sklicani nemški državni zbor je izglasoval s 513 glasovi proti 32 glasovom nemških nacionalcev, dočim se je 5 poslancev odtegnilo glasovanju, predlog za ukinjenje zasilnih naredb in predlog nezaupnice vladi. Papenova vlada je nato razpustila s posebnim, od Hindenburga podpisanim dekretom parlament. Predsednik zbornice Gohring je izjavil, da je dekret o razpustitvi neveljaven, ker je sopolisan v kabinetu, katerega so vrgli narodni zastopniki z ogromno večino. — Sedaj gre za to, kedaj bodo zopet volitve za novi državni zbor. Notrajni minister von Gayl je izjavil, da bodo nove volitve le tedaj, če bo v Nemčiji mir in red in če je izvedba sploh še mogoča.

Katalonija na Španskem je dobila v narodni skupščini dne 10. t. m. avtonomijo z lastno vlado, s politično in finančno samoupravo, lastno sodstvo in lastno deželno zastavo. Uradni in učni jezik je katalonščina. Španski parlament je sprejel tudi zakon o agrarni reformi.

==

Smrtna nesreča. Na cesti med Rušami ter Bistrico se je zgubil dne 11. t. m. motociklist z vozila Otona Srebrnjaka, kleparskega mojstra iz Vrhnike, ki je bil zaposlen pri neki mariborski tvrdki. Kmalu po prevozu v bolnico je klepar umrl radi počene lobanje.

Še ena smrt avtomobilska nesreča. Tovorni avto mariborskega zastopnika Radenske kisle vode g. Goleža je vozil slatino iz Maribora proti Prevaljem. Voz se je prevrnil v občestni jarek in pod vozom je obležal en delavec mrtev, hudo je bil poškodovan zastopnik tvrdke Domiter, šoferju se ni zgodilo nič.

Vlom. V nedeljo dne 11. t. m. je bilo vlomljeno v Studencih pri Mariboru v hišico železničarja Blaža Tomažiča in odnešenih 8000 Din gotovine.

Sv. misijon se ko obhajal v mariborski stolni cerkvi od 17. do 25. septembra t. l. V nedeljo dne 25. t. m. ob sklepu bo rimska procesija na Slomškov grob v spomin 70letnice njegove blažene smrti.

Požar je uničil v Borovnici na Kranjskem gospodarsko poslopje tamošnjega mesarja Jakoba Jurčka.

Strašen pokolj med kmečkimi fanti je napravil zadnjo nedeljo v Zalogu na Kranjskem v krčmi mesar Franc Mazovec.

10 milijonov Din škode je napravil dne 11. t. m. ogenj na žagi tvrdke »Našička d. d.« v Podgradi pri Bosanski Gradiški.

Nočni požar. V noči na nedeljo je upepelil ogenj gospodarsko poslopje Antona Šterna v Račah pri Mariboru.

Napad. V Kameniku pri Šmarju pri Jelšah sta napadla dva fanta 22letnega posestnikovega sina Karla Pogelška in ga ranila z nožem smrtnonevarno v prsa.

Ljutomer. 70letnico smrti škofa Slomškega proslavi naše Prosvetno društvo v nedeljo dne 18. septembra, popoldne ob pol štirih v Katoliškem domu.

Vurberg. Na željo mnogih se ponovi v nedeljo dne 18. septembra igra »Krivoprisežnik«, katero je vprizorilo Katoliško prosvetno društvo na zadovoljnost vsega občinstva dne 4. septembra.

Iz Celja nam poročajo, da je manufakturna in modna trgovina »Pri sv. Antonu« v Celju, Gosposka ulica 2, tako lepo in dobro založena s svežim jesenskim in zimskim blagom, da Vam bo v neverjetno veliko korist, potrebno blago si pred nakupom v tej trgovini ogledati. Važno je to že zaradi izredno nizkih cen in Vam vsled tega priporočamo, da to sebi v korist upoštevate. Kljub temu, da je trgovina v Gosposki ulici bolj na skritem, jo vsakdo rad poišče. Potrebno pa je, da pazite na sliko sv. Antona, katera je izvešena nad trgovino, ker bi isto drugače lahko zgrešili.

Dve posestvi se prodajo v bližini Gornje Sv. Kungote, prvo okoli 4 orale, drugo blizu 3 orale, z letošnjim pridelkom vred. Cena prvemu 20.000 Din, drugemu 30.000 Din. Vzamem tudi hranilne knjige, drugo po dogovoru. Vprašati v gostilni Korže, Maribor, Vojaška ulica 6. 1041

Kovaškega vajenca sprejme Anton Lorenčič, kovač, Fram. 1040

Pekovski vajenec iz dežele se sprejme, priden in pošten ter močen, tudi taki, ki se je že učil. Hrana in stanovanje v hiši, drugo po dogovoru. Josip Prekopec, pekarna, Sv. Jurij ob južni žel. 1043

Prodaja: moško kelo, postelje, omare, stoli, mize, nov šivalni stroj, obleka, divani. Maribor, Strossmajerjeva ulica 5. 1044

Dobre molzne krave kupi Klemenčič, Sv. Peter pri Mariboru. 1046

Oklic. Dne 16. avgusta 1932 je umrl v Jarenini veleposestnik Anton Verblach, edini samski sin Magdalene Verblach, rojen 1854. leta v Jarenini. Ker ni zapustil nobene oporoče, naj se zgledajo sorodniki pri podpisu nemu kuratorju. Karl Šmirmaul, kmet v Vajgenu, p. Jarenina. 1045

Proda se malo posestvo v bližini Maribora. Naslov u pravi lista. 1028

Novost! Razložljive mline, uporabljive za sadje in grozdje, izdeluje poceni Jožef Kadrmas, Maribor-Melje, Kraljeviča Marka ulica 13. 1029

Trgovskega vajenca, zdravega, dobrega računarja, poštenih staršev, ki ima veselje do trgovine, sprejme trgovina z mešanimi blagom Jos. Farkaš, Sv. Jurij ob Ščavnici. 1037

Preselitev.

Alojzij Zoratti, pozlatar, izdelovatelj in obnovitelj oltarjev, okvirjev itd. se je preselil v Mariboru iz Stolne v

Tattenbachovo ulico 14,

nasproti Narodnega doma. — Častiti duhovščini in p. n. občinstvu se uljudno priporoča.

Otvoritev gostilne. Vljudno naznanjam cenjenemu občinstvu iz Maribora in okolice, da sem otvorila v idilično ležečem kraju Laznica pri Limbušu gostilno, katero sem opremila z udobnostjo in upoštevajoč vse higijske predpise. Dolgoletna gostilničarska praksa mi bo omogočala zadovoljiti vsem potrebam cenjenih gostov. Otvoritev je bila v nedeljo dne 11. septembra t. l. Sodelovala je gasilska godba iz Paker. Avtomobilski promet vsako uro od 15. ure dalje, zadnji voz za povratek ob 20. uri. Železniška zveza: prvi vlak ob 13.18, zadnji vb 20.58 iz Bištrice. Lep izprehod skozi Studenški gozd poleg železnice (brez prahu) v poldrugi uri do Laznice. Obiskovalcem se priporoča: Terezija Pogačnik (tetka Rezi iz hotela Halbwild), Laznica št. 31.

Praktični posamezni pouk v strojepisju, stenografiji, knjigovodstvu, korespondenci. Razmnoževanje in strojepisna dela. Svetlobno prerinavanje. Zahtevajte prospekt. — Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 1032

Hiša z dobroidočo trgovino mešanega blaga, kurivom in tobačno trafiko se na obljudeni najprometnejši cesti pri Mariboru ugodno proda. 1038

Proda se krasno posestvo v bližini Maribora, 13 oralov zemlje. Več se izve v upravi našega lista. 1027

Kupim ječmen po dnevni ceni ali zamenjam proti različni vrsti opeke. Henrik Sarnitz, posestnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor. 1030

Hrastove sode po 200 litrov, prama po 50 Din, sekunda po 30 Din, pri tvornici »Zlatorog«, Maribor. 1008

Ustanovljena leta 1904.
Točna in solidna postrežba.

Kilne pase

trebušne obveze proti visečim trebuhom, potujočim ledvicam in znižanju želodca. Gumi-jeve nogavice in obveze za krčne žile. Umetne noge in roke, korzete, bergle, podloge za ploske noge, suspensorije in vse aparate proti telesnim poškodbam izdeluje staroznana tvrdka po zelo nizkih cenah.

**Franc Podgoršek nasl. Franc Bela, ban-
dažist, Maribor, Slovenska ulica 7,**
Pisma naročila se izvršujejo točno ter pošiljajo po povzetju. 479

Voz zapravljiček z dvema sedežima, skoraj nov, ugodno prodam. Dolinšek, Kamnica št. 124 pri Mariboru. 1026

Kupim blizu Celja ali v Spodnji Savinjski dolini malo posestvo, lično hišo, hlev, njivo, travnik, gozd, od 3—5 oralov. Ležati mora blizu cerkve, proč od ceste. Izredna prilika, gotov denar. 1017

Brezobrestna posojila za odkup dolga, nakup in zidavo podeljuje: »Kreditna Zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. Sprejema zastopnike! 980

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

Za pojasnila se obračajte na naše krajevne poverjenike ter v Celju na Podružnico Vzajemne zavarovalnice, palača Ljudske posojilnice, v Mariboru na glavni zastop Vzajemne zavarovalnice, Loška ulica 10. Posmrtninski oddelek »Karitas« sprejema v zavarovanje zdrave od 7 do 80 let stare osebe. 812

Povodom svojega

25

letnega

Jubileja trgovine

priredim za prihodnjo

zimsko sezono

presenečeno ugodno

odprodajo blaga

samo solidne vrste.

Vsakemu se nudi priložnost, da si nabavi ugodno svoje

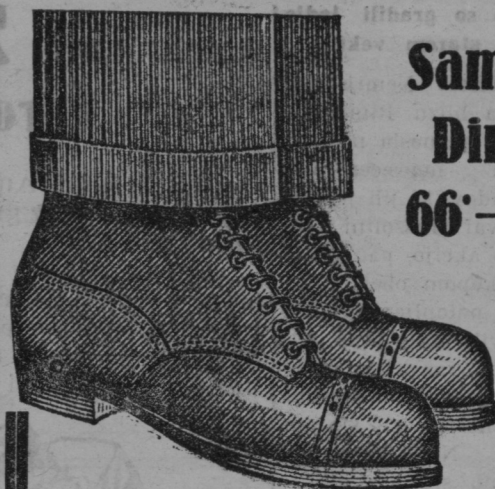
zimске potrebščine v blagu.

Splača se napraviti pot k

trgovski hiši

1039

Franc Kolerič, Apače

**Samo
Din
66—!**

moški nizki čevlji iz pristnega usnja, visoki 79 Din, boks 87 Din, delavski iz kravine 79, 96 Din, posebno močni 107 Din, gorski 138 Din, dalje velika izbira vseh vrst polčevljev, domačih, telovadnih, športnih, turistovskih, plesnih in drugih čevljev za razne prilike po čudovito nizkih cenah.

Trgovski dom

Stermecki

Celje št. 24.

Zahtevajte brezplačni, bogato ilustrirani cenik!

Naznanilo.

IGNAC JAN, urar in draguljar,
Maribor, Grajski trg 4, 1031

vljudno naznanjam, da sem z 8. septembrom t. l. presilil svojo urarsko delavnico in trgovino z urami, zlatino in srebrnino na

Glavni trg 23

(novo poslopje pri mostu poleg avtobusne postaje). Z dobrim blagom, nizkimi cenami in solidno postrežbo se bom potrudil zadovoljiti odjemalce in prosim za nadaljno naklonjenost.

Kupujte v

1011

Trpinovem Bazarju

v Mariboru, Vetrinjska ulica 15,
ker tam je res dobro blago in poceni.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 100.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

Kako so gradili ladje v starem veku.

Osušitev Nemijskega jezera blizu Rima sicer ni prinesla na dan tistih neprecenljivih zakladov, ki jih je pričakoval Mussolini s to svojo akcijo, pač pa je z odkopom obeh v jezeru potopljenih Kaligulovih ladij prav posebno razširila naše znanje o brodogradni umetnosti v starem veku. Našli so n. pr. železno sidro z gibljivim trupom, kakršnega je patentirala angleška admiraliteta šele 1800 let pozneje. Celó posebno obliko ladijskega gredlja, ki jo danes preizkušajo in ki daje ladji večjo hitrost in mirnost, so baje ugotovili na obeh ladjah. Med drugimi posebnostmi so našli tudi pravi krogelni ležaj in sesalko za črpanje vode iz ladijskega trupa. Rimljani so tudi izvrstno poznali material za gradnjo ladij, kar dokazuje uporaba impregnirane galea, brona, ki ni rjavelo itd.

Ze ve, zakaj.

Jahač si upa prvič na konju na cesto. Nesiguren je še, ali od začetka gre vse dobro. Ko pogleda v stran, vidi, da ga majhen deček ves čas vestno pospremlja. Nazadnje pa mu je tega spremstva že preveč in jezno reče:

»Čemu hodiš za mano, ali nimaš drugega opravila?«

Fantek: »Vidim, da boste vsak čas padli s konja. Potem bom jaz konja ulovil in dalimi boste napitnino.«

Vprašanje.

Sin je pregovoril očeta, da sta se skupaj podala na visoko goro. Po trudapolni noči sta naposled dospela na vrh. Sin je očetu razkazoval razgled in je rekel:

»Glej, oče, kako krásno je tu doli!«

Oče (ves razkačen): »Čemu me potem vlačiš gor, če je doli tako krásno?«

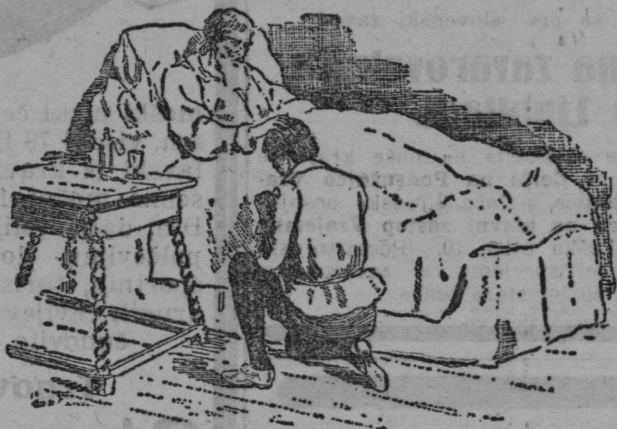
Za našo deco.

Čarobna lutka.

(Dalje.)

Tit je hotel Antona zahvaliti, pa mu besede kar niso hotele iz grla. Obrisal si je oči z rokavom in je začel šivati.

Anton je šel v prvo nadstropje in je stopil v sobo, v kateri je ležal njegov oče, in tam je pokleknil poleg postelje. Bolnik ga je hvaležno pogledal in je rekel: »Anton, če ne bi bilo tvoje sinovske ljubezni, bi bil jaz sedaj v ječi.

»Oh, jaz ne mislim tako«, je odgovoril Anton. »Ko sem rekel načelniku, kako so te prevarili, ti je hotel del dolga odpustiti. Jaz pa na to nisem hotel pristati, ker dolg je pač dolg.«

Sedaj vemo, zakaj je delal Anton od jutra do večera in kako je postal čimdalje bolj reven.

Nekega praznika je odšel Anton k mestnemu načelniku, da poravnava še ostanek dolga. Tega dne se je vršila velika narodna svečanost. Vse ulice so bile okrašene z zastavami in zelenjem. Tu je bil tudi Peter, ker povsod tam, kjer je bilo kaj videti, je bil on med prvimi. In tudi tu bi ga bil lahko videl, kako se je rinil naprej v prvo vrsto. Videti je hotel, kako pridejo iz mestne hiše mestni svetovalci z mestnim načelnikom. Kako se je začudil, ko je videl stopati poleg mestnega načelnika baš Antona. In to kako! Načelnik je

hodil z njim, držeč ga pod roko. Malo nato se je cela povorka ustavila. Načelnik je vsemu svetu začel pripovedovati o Antonu, o njegovi sinovski ljubezni. Vsi ljudje so bili ganjeni radi njegovega poštenja in ljubezni napram očetu. Drug za drugim so mu stiskali roko.

Peter tega ni mogel gledati. Bežal je od svečanosti. Prevzet silne zlobe se je zaprl v svojo delavnico. Še solnce mu ni več bilo dovolj svetlo.

Nastopila je noč. Mesec je prisijal skozi okna v delavnico, v kateri je Peter še vedno zlovoljen sedel. Naenkrat je zapazil, kako se je zavrtilo kolo za struganje, na katerem je pripravljala les za lutke. V začetku počasi, potem pa vse hitreje. Skočil je na noge. Začudil se je še bolj, ko je videl celo trumo pritlikavcev okoli kosa drevesnega debla. Kolo se je vrtelo zelo hitro. Nazadnje se je ustavilo. Tedaj je začelo kljuvati in sekati nebroj kradive in drugega orodja po lesu, na katerem so pritlikavci izobličevali glavo in druge dele telesa. Izdelovali so isto lutko, kakršno je bil Peter dobil od vile, samo da je bila gotovo stokrat večja.

Ko so lutko dokončali, so se začeli veselo igrati. Nekateri pritlikavci so plezali po miznih nogah navzgor, drugi so se prekobicavali v zraku, še drugi pa so se zibali na raznih koncih pajčevin. Nazadnje je začel Peter godbo, isto kakor v gozdu. Tedaj je izšla črna vila s svojim spremstvom iz neke mišje luknjice v kotu delavnice.

»O, Peter, moje drago dete«, je rekla črna vila. »Zelo sem zadovoljna, da te vidim tu. Prestašila sem se bila, ker sem mislila, da te je zapustila zloba in da se ti čarobna lutka ne bo več povrnila. Tu vidiš, da ti moji služabniki delajo isto lutko, samo mnogo večjo. Ti si res tako dovršeno zlobno bitje, da bi napravila zate vse.«

»A kaj mi koristi tale kos lesa? More mi li prinesiti slavo in stališče v visokem društvu, kakor to vse ima sedaj Anton?« je rekel Peter, pa se je zlobno nasmehnil. »Kdo sploh bi hotel takole lutko vzeti? Ona prejšnja je bila lepo izdelana, tale velika pa je samo velik nestvor.«

Dalje sledi.

Medvedek.

(Povest v slikah.)

47. Čarovnica v ujetništvu.

Ves besen se zadere orjak: »Zakaj si pustila, da je pobegnil? Sedaj ostaneš ti v ujetništvu!« Zveže jo z istim konopcem, zaloputne vrata ter odbrzi. Čarovnica poskuša, kako bi se oslobodila. Vse zastonj. Vsa utrujena si zapali pipo. Kadeč pipo, si užge po neprevidnosti obleko. Plamen jo objame in ona zgori, kar je tudi zaslužila.

48. Orjak zasleduje Miška.

Orjak Joža se spusti za Miškom, govoreč sam pri sebi: »Ni še daleč. Ni mogoče, da bi bil tako naglo tekel. Moram ga dobiti. Maščevati moram svojega brata. Moram te ubiti, Miško, če tudi bi me stalo lastno življenje!«

(Dalje sledi.)

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

589

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Dijaki in starši dijakov!

Bliža se zopet začetek šole. Skrbite imate, kako boste oskrbeli šolske potrebščine. Da vas ne bo preveč skrbelo, vam sporočamo, da boste dobili vse šolske potrebščine v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru,

Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6, Valvazorjeva cesta 36

po tako ugodnih cenah, da boste tudi v tej krizi zmogli nabavo šolskih potrebščin. - **Kupujte vse šolske potrebščine za srednje in ljudske šole tam, kjer so res po ceni, to je v**

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

I. Z. Z. N. Z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog
nad 62,000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

VSAKI PAR POD DIN 50.-

Z železno voljo **znižujemo cene**. Borimo se proti draginji. Zaposluje domače delavce. Odstranjujemo brezposelnost. Podprite naše delo!

~~49~~ **35**

Vrsta 2942-00

Sandale kot čevlji z močnim podplatom. Sedaj stanejo otroški samo Din 29.—, Din 35.—. Ženski Din 39.—. Moški Din 49.—.

Otroške nogavice 5, 7, 9 Din par.
Ženske nogavice 9, 19, 25 Din par.
Moške nogavice 5, 7, 10 Din par.

~~59~~ **39**

Vrsta 1905-76

Udoben čevlček iz belega platna obrobjen v barvah. Primeren za sprehod in štrand.

Rata

~~59~~ **39**

Vrsta 3222-00

Evo za dijake, ki raztrgajo vse, kar vzamejo na noge. Neraztrgljivi čevlji iz rujavega boksa z neraztrgljivim podplatom iz vulkaniziranega gumija. Velikost 26-34 Din 39.—, od 35-38 Din 59.—.

~~59~~ **39**

Vrsta 3162-00

Za dečke nepremočljivi čevlji iz mastnega usnja z neraztrgljivimi podplati. Velikost od 9 do 1½, t. j. od 27-34 Din 39.—, od 2-5, t. j. od 35-38 Din 59.—.

Kamen za platno Din 2.—.

~~69~~ **49**

Vrsta 2145-09

Udobni in lahki čevlji z gumijastim podplatom. Za ulico, šport, vrt in dom.

~~69~~ **49**

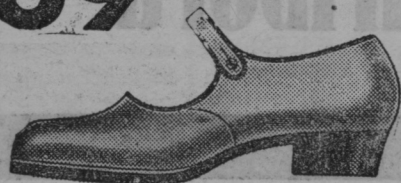

Vrsta 4438-00

Platneni polčevlji v sivi ali rujavi barvi z gumijastim podplatom. Udobni in lahki služijo tudi kot telovadni čevlji.

VSAKI PAR POD DIN 100.-

~~79~~ **69**

Vrsta 3945-03

Praktični čevlji iz črnega boksa. Najprimernejši čevlji za gospodinjke. Za trg in vsakdanjo uporabo.

Žlica in kljukica Din 4.—.

~~79~~ **69**

Vrsta 2927-15

Moški polčevlji iz rujavega in črnega govejega boksa z usnjenim podplatom. Najprimernejši za vsakodnevno nošnjo v lepem vremenu.

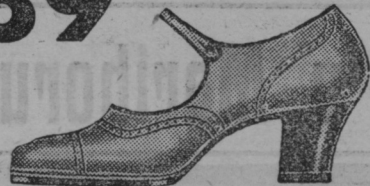
~~89~~ **79**

Vrsta 0167-00

Čizme iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za delo na polju in za vsaki štrpaci.

~~99~~ **89**

Vrsta 2945-11

Okusni čevlji iz rujavega in črnega boksa. Neobhodno so potrebni vsaki gospodinjki za nedeljo in praznik. Isti iz laka za Din 99.—.

Snažite čevlje z našo kremo 1 škatlja Din 4.—.

~~129~~ **89**

Vrsta 1937-22

Okusni moški čevlji iz črnega ali rujavega boksa z gumijastim podplatom. Gumijasti podplat je neraztrgljiv.

Lufov vložek Din 5.—.

Pridite v naše prodajalne, naši sodelavci Vas pričakujejo ter Vas bodo z veseljem postregli.
Za vsaki par jamčimo.

Rata